

RA Kedingen inv.nr 20

1788-1794 (N.B. de stukken zijn geexhibeerd te Goor),

Ten eerste **Hendrik Vrielinck** onder assistentie van zijn momberen Willem Velthuis en Jan Nisink en ten tweede **Berend Vrielinck**

contra

Lammert (*ca1748), **Gerrit** (*1764) en **Gerrit Jan Daalwig** (*1761), eis tot betaling aan elk der eisers van een geldsom wegens door gedaagden aan hen begane zware mishandeling zo mede betaling van een som voor "meesterloon".

N.B. de stukken zijn slechts tot en met het "replieq" aanwezig.

Extract uit het prothocoll van contentieuse zaaken des landgerigts Kedingen.

Gerigte gehouden Goor den 13 oct. 1792.

Verwalter Rigter dr. Wilhelm Jalink. Assessoren proc. B.J. Knappe en Adolph Kwack.

Compareerd in deezen weledelen gerigte proc. J.B. Auffmorth als ten prothocolle bekenden bediende van Berend Vrielinck en de mombaren van den minderjarigen Hendrik Vrielinck, voordragende dat door in dispositien van deezerzijds thans bediende advocaat A. Berends zedert den 29 oct. 1791 de proceduiren tusschen comparants principalen ter eener tegen Lammert Daalwig, G. Daalwig en G.J. Daalwig ter anderer zijde is gemaakt buiten termijn. En alzo comparants principalen daar aan gelegen is dat dezelve procedure weder gereassumeerd en na landregt worde vervolgd; zoo is hij comparant te rade geworden bij deezen weledelen gerigte aan te houden en te verzoekendat er een sortabelen termijn door deezen weledelen gerigte worde geprefigeerd ten einde gemelde procedure gereassumeerd en op de retro acta nae landregte worde voort geconcedeerd en dat daartegens de parthij L. Daalwig, G. Daalwig en G.J. Daalwig per extract deezes ten fine voormelt moge worden geciteerd in forma. Zulks met eisch van costen ad decretum stellende.

Decreet. Quod conceditur nes nae landregt en word gevolglijk den versogten termijn tot reassumtie gesteld op heden en vier weeken waartegens de gebroederen Lammert, Gerrit en Gerrit Jan Daalwig per extract deezes zullen worden geciteerd in forma (*Nb Gerrit en Gerrit Jan zijn broers Daalwijk en Lammert is de ingetrouwde zwager Lammert Leetink*).

Pro vera extractu. Wilhelm Jalink Verwalter Rigter

Relatier ik ondergeschreven dat ik op den 31 october 1792 het dubbeld deses an G. Daalwijk, het dubbeld an Lammert Daalwijk bij apensie van G.J. Daalwijk an Garrit overgezien die het annemen om an Garrit Jan overgeven.

Actum Goor den 31 october 1792. M. van de Sagekuile onderrigter

Exhibitum in judicio Goor den 22 november 1788 A. Berends verw. rigter

Eisch en aanspraak voor Hendrik Vrielinck onder adsistentie van deszelfs momberen Willem Velthuys en Jan Nisink, als mede voor Berend Vrielinck geïnjureerde aanleggeren ter eenere, op en tegens Lammert Daalwig, Gerrit Daalwig en Gerrit Jan Daalwig gedaagdens en injurianten ter anderer zijde.

Weledelen Heer Verwalter Rigter van Kedingen.

Dat de gedaagdens in den eisch en conclusie ten einde deezes genomen zullen moeten worden gecondemneerd.

Daarvan zal u weledele en aankomstige heer referent ten vollen overtuigt worden.

Wanneer dezelve met een onverschillig oog (als alle rigteren betaamd) zullen hebben beschouwd en nagegaan het factum in deezen door de gedaagdens geperpetreerd.

Belangende hetzelve steld men susolitis consuetisque jurium benefici absque tamen onere superfluce probationis de quo solemnissime protestatur.

Eene onlogenbare waarheid te zijn.

Dat de aanleggeren op zaterdag den 24 november des afgewekenen jaars 1787 zijn geweest op een tractement (*turfmaal*) dat ten huize van de boer Eertink in Harike door de weduwe van Hendrik Jalink

gegeven wierd (*Catharina Bruins*).

Alwaar zig neffens verscheiden andere personen de gedaagdens ook bevonden.

Dat het als toen gebeurd is dat de gedaagdens met de aanleggeren alsmede met andere personen rusie of questie zogten.

Dog de gedaagdens daarop na verloop van weinig tijdt van Eertink vertrokken.

En nadat zij een half uur van daar vertrokken waaren hebben de aanleggeren als onbewust zijn van het kwaade voornemen der gedaagdens, sig mede van daar na een groote gerustheit van gemoet in gezelschap van Derk Uink, Herman Immink, Zwier Immink en Hendrik knegt bij Wissink op weg begeven om na huys te gaan.

Maar wanneer men somtijds het minste kwaad vreest hebben wij het naast voor de deur.

Dit moesten helaas ook deeze ongelukkige aanleggeren ondervinden.

Want komende aan de wal van Vinkers wierden zij op de gemeene weg (op welkers veiligheid een ieder vertrouwt) door de gedaagdens geattaqueerd, deerlijk geslagen en verscheiden wonden toegebracht.

Zo dat het bloed uyt de aan het hoofd hun toegebragte wonden stroomde.

Gelijk dit een en ander uit de condschappen en documenten sub litt A en B hierbij geannexteert en waartoe men sig brevitatis causa submis gedraagd, kan consteeren.

Als mede kan tot een bewijs verstrekken hoe de gedaagdens zig zelve schuldig hebben gekend, als hebbende over de boete die zij wegens voornoemde factum geincurreed waren met den Heere Land Droste afdragt gemaakt hetgeen men vertrouwd dat door gedaagdens niet zal durven worden ontkend.

En boven dit alles zijn zij aanleggeren, zoo er onvermoedelijk nog iets aan de volkomenheit van het bewijs ontbreken mogte, gelijk voorzeker neen, bereid het factum zo als hier door hen is opgegeven met eede tot Godt almagtig te sterken.

Hiermede nu het door ons opgegeven factum genoegsaam vast gemaakt en beweesen houdende.

Zo vertrouwt men volkomen dat daar uyt volgens regten moet volgen.

Dat de gedaagdens de aanleggeren atrociter hebben geinjurieerd.

So ten opsigte van de tijdt wanneer deeze injurie is gepleegd als ten opsigte van de zwaarte der wonden.

Van welk laaste wij met weinigen de ijsselijkheid zullen betogen en met eene beedigde attestatie van den chirurgijn J.R. Luttikhengel, die de aanleggeren ten overstaan van deezen weledelen gerigte uti sub litt C verbonden en geneesen heeft, staven.

Wat ontaard stuk is het wel haast van een mensch te verwagten iemand op zulk eene wijze te mishandelen.

En dan nog wel aan een gedeelte van het lichaam waarvan voor eerst de geringste toegebragte wonde somtijds dodelijk is en voor het tweede voor niemands oog kan verborgen worden en derhalven de aanleggeren zeer misstaat.

Het misstaat hun niet alleen mede door sodanige wonden gehouden littekens kunnen hun tot veel nadeel zijn in het maken van hun fortuin.

En wat zal hun dit daarenboven tot een onaangenaamheid verstrekken bij de schoone en behoorlijke sexe.

Als zijnde zij lieden bij wien een goede gedaante de plaats van geld en goed moet occupeeren.

En bovendien hebben zij aanleggeren door die quetsuuren ook de furieuze pijn en smerte moeten doorstaan.

Vervolgens tot groot nadeel hun werk, als moetende met de handen de kost winnen, versuymen.

Laten wij derhalven eens zien wat actie onse aanleggeren tegens de gedaagdens competeerd en den eisch dien wij nemen zullen zo uyt de natuurlijke als civile wetten deduceert.

Is het dan een pligt die de natuur van ons vorderd dat wij ons lijf en ons leven bewaren en voor alle schadelijke aanvallen beschermen.

Het is diezelfde natuurwet welke onsen medemensch verbied van aan dezelve eenig leed toe te brengen, veel minder om die op eenigerhande manier te verminken of te beschadigen.

Maar indien wij zulks gedaan hebben is het mede zeker alle die schade te moeten vergoeden.

Daer nu de gedaagdens sodanige personen zijn die in plaats van leven en lichaam hunnes medemensch te defendeeren, de aanleggeren op het onverwagst op den gemenen weg in den nagt aanvallen en dezelve de allerijsselijkste wonden toebrengen. Zoo zijn zij ten hoogsten strafbaar en gehouden de geleden schade en leed te vergoeden.

Condemneeren nu de natuurlijke wetten de gedaagdens, de civile zullen er niet van verschillen. Eertijds moesten bij de Romeinen die gene welke iemand aan zijn lijf geladeerd had een gelijke straf ondergaan. Qui membrum rupsit ni cum eo paicit folio esto, luyden de woorden van de lex XII Fab. Dog in vervolg van tijd is dese straf buiten gebruik geraakt en in deszelfs plaats gekomen de actio injuriarum pretoria astimatoria ad illata in jura astimationem consequendam f 7 inst de injur. Waarvan de woorden dus luiden.

Sed postea pratores permittebant yssis injuriam passi sunt eam cestimare utjude vel tanti reum condemnet quanti injuriam passus astimaverit vel nimoris prociit ei visum fuerit et vid Voet ad ff d 1 f 13 et DDres ibid alleg.

Zo geeft ons al verder de lese aquilia een actie aan de hand waarmede wij niet alleen tot vergoedinge van schade kunnen ageeren die de geinjurieerden door hun verzuim hebben komen te lijden en van de onkosten ter genezing van de wonde uitgeschoten.

Maar ook de injurianten condemneerd in de geastimeerde somma voor pijn, smerte, lidtekens der wonde en ontciering des lichaams zoals Voet ad ff 11 ad legem aquiliam duydelijk aantoonde, wanneer hij zegt. Adeo autem pro homine libero vulnerato actio datur at non mode impendiorum in curationem et operarum quibus lasus caruit et in posterum casiturus est sed et cicatricis et doloris atque deformitatis astimatio moribus prestanda variat.

Dat deeze actie ex lege aquilia nog heden ten dage in de practycq geobserveerd word leerd ons Grotius in manud ad suris prud Holl wanneer hij zegt.

Hieruit ontstaat verbintenis tot vergoedinge van meesterloon, schade, winst, verzuim, als ook de smerte en ontciering van het lichaam op geld geschat.

Het welk ook nog bevestigd word door Hoppius ad ff 13 inst de lege aquilia qui ita ait moribus hodiernis communiter placuit ut etiam dolorum des schmerz geldes cicatricum alus que notabilis deformitatis natio hebeatur et vide landregt parte 2 tit 23 art 5.

Hoe nu deeze astimatie geschieden moet daarover kan gesien worden Voet ad ff 17 de injuris.

Om alle welke zij aanleggeren na vrugteloos afgelopen insinuatie uti sub litt D genootzaakt zijn geweest drie in het hoofd deeses genoemde injurianten (vermits de vierde namelijk Hendrik Daalwig buyten deeze provincie woont), tegens heeden te uteren om van eisch en aanspraak te zien dienen uti sub E.

Doende vervolgens et dictis dicendis nobilique sudicis officio et in omissis supplendis omni melioro mode concludereen.

Dat de gedaagdens bij definitive sententie van deezen weledelen landgerigte zullen worden gecondemneerd om tot wedereevening en beteringe van deeze gelibelleerde reele injurie aan ieder aanlegger promptelijk te moeten opleggen en betalen de somma van hondert silvere ducats, alsmede aan ieder aanlegger voor meesterloon, pijn, smerte en verzuim de somma van honderd daalders, biedende zij aanleggeren aan met eede tot Godt almagtig te willen verklaren voor die en nog vrij grotere somma sodaanen hoon, smaad, pijn en smerte niet te willen verdragen judicis tamen moderamine salvo, met wijdere condemnatie van de gedaagdens in alle de kosten deezer proceduure ofte concludereed zoo en als omni meliori modo ac forma hadde behooren geconcludeert te worden cum expensis.

C.F.H. Cramer dr. Beerent Vrieling, dit is het X merk van Hendrik Vrieling, dit is het Y merk van Jan Niesink als mombor voor hem zelfs en namens zijne medemombor W. Velthuys

Vraagarticulen om daarop ter instantie van de weduwe Vrieling als moeder en wettige voogdesse van haren minderjarigen zoon Hendrik Vrieling, als mede ter instantie van Berend Vrieling na voorgaande citatie en erinnering van de sware straffe des meineds onder eede te hooren:

Derk Eunk, Hermen Immink, Zwier Immink, Hendrik knegt bij Wissink.

Ouderdom en verwandschap ?

Op articul een segt eerste getuige Derk Uunk rijkelijk sestig jaaren oud en aan producenten niet verwand te zijn.

Op articul een segt tweede getuige Hermen Immink om de twintig jaaren oud en aan producenten niet verwand te zijn.

Op articul een segt derde getuige Zwier Immink om de seventien a agtien jaren oud en aan producenten

niet verwand te zijn.

Op articul een zegt vierde getuige Hendrik knegt bij Wissink ongeveer twintig jaaren oud en onverwand te zijn.

Is getuige niet op den 24 nov. des voorleeden jaars 1787 geweest bij de boer Eertink in Harke bij gelegenheid dat aldaar een tractement of maal gegeven wierd door de weduwe van Hendrik Jalink ?

Op articul twee segt eerste getuige op den 24 november des voorleeden jaars 1787 geweest is bij de boer Eertink in Harke bij gelegenheid dat aldaar en tractement of maal gegeven wierd door de weduwe van Hendrik Jalink.

Op articul twee segt tweede getuige op den 24 november des voorleeden jaars 1787 geweest is bij de boer Eertink in Harke bij gelegenheid dat aldaar en tractement of maal gegeven wierd door de weduwe van Hendrik Jalink.

Op articul twee segt derde getuige op den 24 november des voorleeden jaars 1787 geweest is bij de boer Eertink in Harke bij gelegenheid dat aldaar en tractement of maal gegeven wierd door de weduwe van Hendrik Jalink.

Op articul twee segt vierde getuige op den 24 november des voorleeden jaars 1787 geweest is bij de boer Eertink in Harke bij gelegenheid dat aldaar en tractement of maal gegeven wierd door de weduwe van Hendrik Jalink.

Waaren Berend en Hendrik Vrieling ook niet daar ?

Op articul drie zegt eerste getuige dat toen aldaar ook waaren Berend en Hendrik Vrieling.

Op articul drie zegt tweede getuige dat toen aldaar ook waaren Berend en Hendrik Vrieling.

Op articul drie zegt derde getuige dat toen aldaar ook waaren Berend en Hendrik Vrieling.

Op articul drie zegt vierde getuige dat toen aldaar ook waaren Berend en Hendrik Vrieling.

Was daar ook niet Gerrit Daalwig, Hendrik Daalwig, Gerrit Jan Daalwig en de boer Lammert Daalwig ?

Op articul vier zegt eerste getuige dat toen aldaar ook waaren Gerrit Daalwig, Hendrik Daalwig, Gerrit Jan Daalwig en de boer Lammert Daalwig.

Op articul vier zegt tweede getuige dat als toen aldaar ook waaren de alhier in gevraagde personen.

Op articul vier zegt derde getuige dat als toen aldaar ook waaren de alhier in gevraagde personen.

Op articul vier zegt vierde getuige jaa.

Weet getuige niet zeer wel dat deese in art 4 gemelde personen reeds aan het huis van Eertink rusie maakte, roepende schrik van Harke en smecten de knegt van Plegt voor de grond ?

Op articul vijf zegt eerste getuige het gevraagde in deesen volkomen de waarheid te zijn.

Op articul vijf zegt tweede getuige het gevraagde in deesen volkomen de waarheid te zijn.

Op articul vijf zegt derde getuige het gevraagde in desen waarheid te zijn.

Op articul vijf zegt vierde getuige ja.

En sogten de Daalwigs ook niet al in het huis van Eertink rusie met Berend en Hendrik Vrieling ?

Op articul ses zegt eerste getuige van het gevraagde in deesen niets te weeten.

Op articul ses zegt tweede getuige dat de Daalwigs al in het huis van Eertink met Berend en Hendrik Vrieling rusie sogten.

Op articul ses zegt derde getuige dat de Daalwigs in het huis van Eertink rusie sogten dog niet te weeten of zij het alleen met Berend en Hendrik Vrieling sogten.

Op articul ses zegt vierde getuige van het gevraagde niet te weeten.

Toen de Daalwigs van Eertink een goed half uur of een uur vertrokken waaren gingen toen getuige met Berend en Hendrik Vrieling ook niet vandaar met voorneemen om na huis te gaan ?

Op articul seven zegt eerste getuige toen de Daalwigs een tijd lang van Eertink geweest zijn of vertrokken waaren met Berend en Hendrik Vrieling vandaar na huis gegaan is.

Op articul seven zegt tweede getuige het gevraagde waarheid te zijn.

Op articul seven zegt derde getuige ja.

Op articul seven zegt vierde getuige ja.

Dog toen getuige met Berend en Hendrik Vrieling kwamen aan den wal van Vinkers wierd toen Berend en Hendrik Vrieling niet geattacqueerd door de Daalwiggers op den gemenen weg ?

Op articul agt zegt eerste getuige het gevraagde in deesen de waarheid te zijn.

Op articul agt zegt tweede getuige toen hij met Berend en Hendrik Vrieling kwam aan de wal van Vinkers dat als toen deselve door de Daalwigs op den gemeenen weg geattacqueerd wierden.

Op articul agt zegt derde getuige het gevraagde in desen volkoomen waarheid te zijn.

Op articul agt zegt vierde getuige jaa.

Hebben getuigen niet gesien dat alle vier Gerrit, Hendrik en Gerrit Jan en de boer Lammert Daalwig op Berend en Hendrik Vrieling zijn gevallen en hun deerlijk hebben geslagen ?

Op articul negen segt eerste getuige jaa.

Op articul negen segt tweede getuige gesien te hebben dat drie van de Daalwigs met namen Gerrit, Hendrik en Gerrit Jan op Berend en Hendrik Vrieling zijn gevallen en hun deerlijk geslagen hebben dog weet niet of de boer Lammert zulks meede gedaan heeft.

Op articul negen zegt derde getuige geen slagerie gezien te hebben nog dat zij op haar gevallen zijn.

Op articul neegen zegt vierde getuige gesien te hebben dat Gerrit Jan Daalwig en de boer Lammert Daalwig op Berend en Hendrik Vrieling zijn gevallen en deselve deerlijk hebben geslagen, verder weet getuige niets.

Hebben getuigen niet gezien dat Berend en Hendrik Vrieling door dat slaan verscheiden wonden zijn toegebracht zoo dat zij zeer bloededen ?

Op articul tien zegt eerste getuige jaa.

Op articul tien zegt tweede getuige jaa.

Op articul tien zegt derde getuige gesien te hebben dat Berend en Hendrik Vrieling verscheiden wonden zijn toegebracht en dat zij sterk bloededen, verder weet getuige van het gevraagde niets.

Op articul tien zegt vierde getuige het gevraagde waarheid te zijn.

Ik H. Borcharts wegens Hooger Overigheid gesubstitueerde Verwalter Rigter van Kedingen doe cond en certificeere hier meede dat na voorgaande citaties voor mijn en assessoren, die waren J.R. Jalink en C. ten Zijthoff, gecompareert en de erschenen zijn voorestaande getuigen en hebben na erinneringe van de zwaare straffe des meineds en daarop in forma gepresterden eede op ieder der voorestaande vraagarticulen gedeponereet zoo als daar onder staat geregistreert.

Des ten oirconde hebbe ik gesubst. verw. rigter voornoemt deese getekend en gezegeld.

Actum Goor 16 october 1788. H. Borcharts gesubst. verw. rigter

Vraagarticulen om daarop ter instantie van Berend Vrieling en Hendrik Vrieling na voorgaande citatie van erinneringe van de zware straffe des meineds onder eede te hooren Wolter knegt bij Poel.

Getuige ouderdom en verwandschap ?

Op articul een zegt getuige Wolter Philipsborg knegt van Poel ongeveer dertig oud en aan producenten niet verwand te zijn.

Is getuige niet voorleeden jaare den 24 nov. 1787 op het bier bij Eertink dat daar de weduwe Hendrik Jalink gegeven wierd present geweest ?

Op articul twee segt getuige voorleeden jaare 1787 op het bier bij Eertink geweest is dat door de weduwe Hendrik Jalink gegeven wierd, dog weet niet wat datum maar wel dat het niet lange voor middewinter of kersttijdt geweest is.

Dan weet getuige ook wel dat producenten en de boer Lammert Daalwich met zijn zwagers Gerrit, Gerrit Jan en Hendrik Daalwich op dat bier geweest zijn ?

Op articul drie zegt getuige wel te weeten dat als toen daar ook op dat bier waren de producenten in desen en den boer Lammert Daalwich met zijn zwagers Gerrit, Gerrit Jan en Hendrik Daalwich.

Weet getuige ook niet zeer wel dat de Daalwigs op dat maal ten huise van Eertink rusie zogten en riepen schrik van Herke ?

Op articul vier zegt getuige wel gesien te hebben dat de Daalwigs op dat maal ten huise van Eertink rusie zogten, dog heeft niet gehoord dat zij schrik van Herke riepen.

Getuige weet dan ook zeer wel dat de Daalwigs en de boer Lammert Daalwich op dien avond van het huis van Eertink weggegaan zijn en dat toen Berend en Hendrik Vrieling met getuige en meer anderen daar nog een tijdt lang bleven ?

Op articul vijf zegt getuige wel te weeten dat de Daalwigs en de boer Lammert Daalwig op dien avond

van het huis van Eertink weggegaan zijn en dat toen Berend en Hendrik Vrielink met getuige en meer anderen daar nog een tijd lang gebleven is.

Toen de producenten van Eertink na huis zijn gegaan is toen getuige niet gevolgt off mede gegaan om ook na huis te gaan ?

Op articul ses segt getuige jaa.

Toen getuige na het huis van zynen boer Poel wilde gaan hoorde toen getuige niet dat de Daalwigs met de producenten sterke woorden hadden ?

Op articul seven zegt getuige toen hij na het huis van zynen boer wilde gaan gehoord heeft dat de Daalwigs met de producenten sterke woorden hadden.

Ging toen getuige niet na de producenten toe die op de weg voor Vinkers huis waren ?

Op articul agt zegt getuige toen na de producenten toe gegaan is die op den weg voor Vinkers huis waaren.

Toen getuige daar bij kwam zag toen getuige niet zeer duidelijk dat de boer Lammert Daalwich den tweeden producent Hendrik Vrielink met een hout op het hoofd sloeg ?

Op articul negen zegt getuige toen hij daar bij kwam duidelijk gesien heeft dat de boer Lammert Daalwich den tweeden producent Hendrik Vrielink met een hout op het hoofd sloeg.

Ik H. Borcharts wegens Hooger Overigheid gesubstueerde Verwalter Rigter van Kedingen doe cond en certificeere hier meede dat na voorgaande citaties voor mijn en assessoren, die waren Jan ter Welle en Derk Koning, gecompereert en de erschienen zijn voorenstaande getuigen en hebben na erinneringe van de zwaare straffe des meineeds en daarop in forma gepresterden eede op ieder der voorenstaande vraagarticulen gedeponereert zoo als daar onder staat geregistreert.

Des ten oirconde hebbe ik gesubst. verw. rigter voornoemt deese getekend en gezegeld.

Actum Goor 4 november 1788. H. Borcharts gesubst. verw. rigter

Vraagarticulen om daar op ter instantie van Berend en Hendrik Vrielinck na voorgaande citatie en erinneringe van de sware straffe des meineeds onder eede te horen de chirurgeyn J.R. Luttickhengel. Ouderdom en verwandschap ?

Ad articul 1 antwoord getuige de chirurgeyn J.R. Luttickhengel dat hij in de sestig jaaren oud en tot de producenten niet verwand is.

Heeft getuige deese bijgaande attestatie sub nr 1 en 2 die men versoekt dat met het vidimus getekent mag worden in qualiteit als chirurgijn niet afgegeven ?

Ad articul 2 segt getuige deese bijgaande attestatie sub nummers 1 en 2 die aan getuige verdoont, duidelijk voorgeleesen en met het vidimus van heeden door mij secretaris getekent sijn in qualiteit van chirurgijn te hebben afgegeven.

En behelsen deselve niet beyden de suivere en opregte waarheid ?

Ad articul 3 verclaerd getuige dat deselve beyde de oprechte en suivere waarheid zyn behelsende.

Wij Jan Menger en H. Borcharts burgermeesteren in de tijd der stad Goor doen cond en certificeeren kragt deeses dat voor ons na voorgaande citatien persoonlijk erschienen is de bovengenoemde getuige de chirurgijn Jan Roelof Luttickhengel de welke nadat hem de sware straffe des meineeds ware voorgehouden de eed daarop in forma na landrechte heeft afgelegd en op ieder der vraagarticulen gedeponereert als daar onder geregistreeert staat.

S.A.L. In waarheids oirconde hebben wij burgermeesteren voormelt deese gegeven onder onse stadssegel en met de subscriptie des secretaris doen bekragtigen.

Actum Goor den 1 november 1788. In fidem J.C. Pothoff

Berend en Hendrik Vrijlink uit Harke hebbe aan mij ondergeschreeven aangegeven dat zij ter gelegendheid van een tractement ten huise van de boer Hendrik Eertink door de weduwe Hendrik Jalink gegeven is op den 24 nov. 1787 en zig aldaar mede bevonden hebben Gerrit Daalwich, Hendrik Daalwich, Gerrit Jan Daalwich en de boer Lammert Daalwich, de welke met bovengenoemde aangevers ten zelfden huise rusie of questie hebben gesogt en geroepen schrik van Harke, dog aldaar ten huise geen slagerie is voorgevallen, waarop gemelde Daalwigs uit den huise van gemelde Eertink zyn gegaan en wel des snagts

ongeveer 11 uren waarop aangevers wel een uur daarna gevolgt zijn met voorneemen om na huis te willen gaan, dog aan de wal van Vinkers in Harke op de gemeene weg geattaqueert zijn geworden door bovengenoemde Daalwigs.

Vragende aan eerste aangever of aldaar aan Eertink rusie geweest is welke daarop andwoorde dat zult gij wel weeten, waarop gemelde Daalwigs onder haar vieren bovengemeldt zijn toegelopen en hebben haar de wonden toegebracht, zoo als uit de annexe attestatie te zien is en wel tot getuigen opgegeven Derk Uinks, Hermen Immink, Swier Immink, Hendrik knegt bij de boer Wissink alle in Harke wonende.

Des ten oirconde hebbe dese getekent. Goor den 25 nov. 1787. H. Borcharts gesubst. verw. rigter

Aangave van slagerien door Gerrit, Hendrik, Gerrit Jan en de boer Lammert Daalwig uit Harke gepleegt op den 24 nov. 1787 des snagts aan Berend en Hendrik Vrijlink.

Certificeere ik ondergeschreeven gesubstitueerde verwalter rigter van Kedingen dat in presentie van mijn en ceurnoten, die waren Jan Hendrik Stokkenreeff en Jan Rommeler, door den chirurgijn J.R. Luttkihengel gevisiteerd zijn Berend Vrijlink en Hendrik Vrijlink en hebben bevonden de wonden alzo te zijn als uit de twee attestatien te zien is.

Des ten oirconde heb ik gesubstitueerde verwalter rigter voornoemt dese getekent.

Goor den 25 nov. 1787. H. Borcharts gesubst. verw. rigter

Certificeere ik ondergeschreven chirurgijn Jan Roelof Luttkihengel in presentie van het gerigte gevisiteert te hebben Berend Vrijlink hebbende drie wonden, de eene boven het linker oog ter lengte en diepte als dese figure, den tweeden onder het linker oog, de derde iets lager op dezelfde sijde.

Welk vaardig ben dit afgegeven attest des gerequireerd wordende met eede te willen verklaren.

Actum Goor den 25 nov. 1787. J.B. Luttkihengel de hand aan de pen

Certificeere ik ondergeschreven chirurgijn Jan Roelof Luttkihengel in presentie van het gerigte gevisiteert te hebben Hendrik Vrieling hebbende een wonde bekomen aan het agterhoofd ter groote, lengte en diepte als dese figure.

Welk vaardig ben dit afgegeven attest des gerequireerd wordende met eede te willen verklaren.

Actum Goor den 25 nov. 1787. J.B. Luttkihengel de hand aan de pen

Memorie voor den onderrigter van Goor om na bekomen permissie zig ter instantie van Berent Vrijlink en namens deszelfs moeder de weduwe van wijlen Lucas Vrieling als wettige voorgedesse van haaren minderjarigen zoon Hendrik Vrieling (*nb het gezin Vrieling woonde mogelijk tijdelijk in bij Vinkers*) te vervoegen bij Gerrit Daalwig, Hendrik Daalwig, Gerrit Jan Daalwig en de boer Lammert Daalwig, voorts dezelve kortelijk te kennen te geven hoe dat zij geinsinueerdens zig niet ontzien hebben om de insinuanten op den 24 november des gepasseerden jaars in den avond om de streek van elf of twaalf uur aan de wal van Vinkers in Harke te attaqueren en dezelve verscheiden keurbare wonden toe te brengen. So doen de insinuanten uw geinsinueerdens bij desen minnelijk edog gerigtelijk summeren om daarover met de insinuanten afdragt te komen maken en dezelve kost en schadeloos te stellen. Waarop men uw geinsinueerden declaratoir binnen driemaal 24 uur na insinuatie deses zal afwagten.

Verzoekende hiervan exploit overgave van het dubbeld en relaas om te strekken na behoren.

Actum den 25 september 1788. C.F.H. Cramer dr.

Het dubbeld deses hebbe ik an Garrit Daalwig en an Garrit Jan Daalwig en an Lammert Daalwig voorgeleesen en aan Hendrik Daalwig geinsinueerd op den 2 september 1788.

Actum Goor den 25 sept. 1788. M. van de Sagekuile scholte

Memorie voor den onderrigter van Kedingen

Denzelven word gerequireerd nae verkregen rechtelijk consent ter instantie van Hendrik Vrieling onder adsistentie zijner momberen Willem Velthuys en Jan Niesink, alsmede voor Berend Vrieling te citeren den boer Lammert Daalwig, Gerrit Daalwig en Gerrit Jan Daalwig, ten eynde op den aanstaanden rechte dag den

22 nov. 1788 ter gewone plaats en uur voor dit weledelen landgerigte te compareren en ter zaake wegens aan hun citanten op den 24 nov. 1787 gepleegde atrore reele injurie, te zien dienen van eisch en aanspraak. Verzoekende hiervan exploit onder beding van relaas in forma met eisch van kosten.
J.B. Auffmorth

Eisch en aanspraak voor Hendric Vrieling onder adsistentie van desselfs momberen Willem Velthuys en Jan Niesink, alsmede voor Berend Vrieling geinjureerde aanleggeren ter eenre, op en teegens Lammert Daalwig, Gerrit Daalwig en Gerrit Jan Daalwig gedaagdens en injurianten ter andere zijde.
cum documentis A B C D en E

Exhibitum in judicio Goor den 17 april 1790 Wilhelm Jalink verwalter rigter.

Andwoordt voor Lammert Daalwig, Gerrit Daalwig en Gerrit Jan Daalwig in cas van reele injurie genootdrongen verweederen ter eenre, op en tegens Hendrik Vrieling onder adsistentie van desselfs mombaaren Willem Veldhuis en Jan Niesink, alsmede tegens Berend Vrieling reukeloos en onbesonnen aanleggeren ter andere sijde.

Hoog Wel Geboren Gestreng Heer J.A.J. Baron Sloet Rigter van Kedingen.

Dat een aanlegger sijn eisch en aanspraak ten genoegen regtens moet refereren en daar doen is niet alleen gegrond op ons landregt van Overijssel p 1 tr 14 art 1.

Neen, maar ook op het keyserlijke off Romeinsche regt nam actori non probante reus est absolvendus acamse nihil pres tetent lex 4 cod de edendo.

Dat deesen regte in het onderhavige geval plaats vind is zonder twijfel.

Sodanig.

Dat de verweederen kost en schadeloos van den eysch en conclusie door aanleggeren ten aanspraak gedaan ende genomen zullen moeten worden geabsolveert.

Doende dan onder in plaatse van alle salutoire middelen, benefien en indulten regten soo een verwerende post hij maar enigsints te stade kunnende komen.

En onder expres protest tegens den last van bewijs kortelijk ter reder stellen.

Dat het in facto de opregte en waaragtige waarheid is.

Dat sij verweederen neffens haaren broeder Hendrik Daalwig en meer anderen op den 24 november 1787 ten huise van den boer Eertink in Harke zijn geweest.

Ten tijde dat door de weduwe van wijlen Hendrik Jalink aldaar een tractement wierde gegeven.

Dat sig aldaar ook hebben bevonden de gebroederen Berend en Hendrik Vrieling aanleggeren in deesen.

Waarvan de gedaagdens worden beschuldigt evenens als off sij ten huise van Eertink met aanleggeren rusie zouden hebben gemaakt en gesogt hebben.

Men zie het gedeponeerde van Harmen Immink sub A ten aanspraak annex ad art 6.

Getuigde aldaar dat de Daalwijks in het huis van Eertink met Berend en Hendrik Vrieling rusie zouden gesogt hebben.

Dog wel verre van daar.

De geseide getuige Harmen Immink en sijne mede getuigen verklaeren bij reproductie met ronde woorden eenparig.

Niet eens te weeten waarover en waaruit de rusie soude ontstaan sijn.

Jae, zelve niet te weeten wie van de gebroederen Daalwigs met Berend en Hendrik Vrieling rusie zouden gesogt hebben, zie de condschap deeser annex sub ad art 2.

Adeoque non ensis is non apporentis idem est judicium et paria sintrem non esse et non apporere L duo sunt titu ff de testa tut sundis duis 149 num 2 en duis 306 num 13 en contel 245 num 13 en cons 377 num 23.

Jae, als verder wordende verweederen neffens haaren afwesigen broeder Hendrik Daalwig van aanleggeren beschuldigt dat sij aan den wal van Vinkers in Harke de aanleggeren zouden geattacqueert en geslagen hebben tit sub B.

Dit is besijden de waarheid.

De gebroederen Daalwijks verweederen in deesen neffens haare gemelden broeder Hendrik Daalwig sijn

te samen van het huis van Eertink gegaan.

Dog onderweegs bij off omstreeks het Vinkers in verlegentheid rakende met haaren broeder Gerrit Daalwijk.

Die een glaasje te veel gedronken hadde en door de lugt meerder bevangen wordende sijn reys nae huis niet kunnende voortsetten.

Sijn sij genoodsaakt geworden met haaren beschonken en dronken sijnden broeder tot uitrustinge en verkwikkinge van hem sig aan bij off op den wal van Vinkers ter neder te setten.

Alwaar de gebroederen Berend en Hendrik Vrielink een tijd lang daar nae van het huis van Eertink komende sig ook bevonden.

Die door haaren dronken en beschonken broeder Gerrit Daalwijk aan de gedaagden in deesen niet geattaqueert soo soude als het parthij opgeeft, neen maar behoorlijk aangesproken sijn.

Sonder dat hij de aanleggeren in haar aankomst in eniger maten met enige feytelijkheden off onbetamelijke daden geliedeert heeft, sie de reproducenten in condschap deesen annex sub A ad art 3.

Sijnde vervolgens nae de gedaane aanspraak en opgevolgd andwoord de gebroederen Vrielink met de gebroederen Daalwigs slaags geraakt.

Sodanig dat sij door malkanderen over en weder geslaegen hebben, men sie de geseide reproducenten condschap deesen annex sub A ad art 4.

Waarbij de getuigen eenparig deponeren ende verklaeren dat de Daalwijks nae de gedaene slaegerie in haar huis van Vinkers gegaan ende gevlugt sijn.

En door Berend en Hendrik Vrielink niet alleen vervolgt sijn, neen maar dat Lammert Daalwijk van Hendrik Vrielink nog een vuistslag aan den kop gekregen heeft.

Soo dat aanleggeren uit hoofde van die over en weder gedaene slaegerie en door haar gedaene vervolginge tegens de verweederen geen de minste reele actie van injurie geschapen is wyl compensatie van injurie, soo wel in reele als verbale injurie, plaats vind.

Nom ubi eadem factorum qualitas et ratio est bi eadem quoque debet esse dispositio l 32 ff ad lig aquel l 108 de inb signit et quel in radice et causa convinuent etiam in effectu l 32 ff de legeb.

Sine qua paria sunt in dispositione debent etiam effe paria effectu et interpretatione Alberis de Rosat in fact ito sus p 2 in jar n 9 Westenbec in cons 4 n 77.

Waaren dan ook nae regten paria delicta inutua compensatione tolluntur l 40 ff solut iratrim Card Tusch tom 1 L 1 concl 489 aum 15 en 16 Farimac in prox crim p 1 q 142 num 39 ap 7 in fragment lit d num 110 en 114.

De aanleggeren wenden wijders voor dat door gedaagdens zouden gewond sijn, dit is nergens door haar beweesen.

Wyl hunne geproduceerde getuigen ten aanspraak annex sub A ad art 10 word gevraagd.

Off niet gezien hebben dat Berend en Hendrik Vrielink door dat slaan verscheiden wonden sijn toegebracht zoo dat sij zeer bloededen.

Waarop sij andwoorden sulx de waarheid te sijn.

Dog sij getuigen geensints dat aanleggeren de wonden van gedaagdens ontfangen hebben nog ook niet door wie van gedaagdens aan haar de wonden te zullen sijn toegebracht.

Jae sij verklaeren ronduit bij reproductie niet te weeten.

Wie van de gebroederen Daalwijks de wonden aan Berend en Hendrik Vrielink souden toegebracht hebben, zie de condschap deesen annex sub A ad art 5.

Uitgezondert de eene getuige Harmen Immink verklaerende dat Gerrit Jan Daalwijk en nog een van de drie anderen die hij niet heeft kunnen onderscheiden wie het was, de wonden aan Berend Vrielink hebben toegebracht.

Dog deesen Harmen Immink is niet alleen den eenigsten singulier getuige.

Neen, maar denzelven moet ook voor een suspecte getuige aangemerkt ende gehouden worden.

Omdat in verscheiden omstandigheden over de voorgevallen slaegerie waarover met de andere getuigen als oog en oor getuige aangeweest is, differeert ende verschillende is, zie de condschap van aanspraak sub A ad art 6 en de condschap deesen annex ad art 4.

Jae den gedaagden in deesen Gerrit Jan Daalwijk presenteert met eede tot God almachtig schoon

ongehouden en daartoe nae regte niet verplicht sijnde te willen verklaren.

Dat geen wonden aan Berend Vrielink heeft toegebracht, ten dien einde deese schriftuire en medetekende. Soo dat het getuigenisse van Harmen Immink ten enen maal suspect is en vervallen moet.

Doende het gedeponeerde van Wolter Philipsborg knegt aan het Poel ook als niets ter zaak.

Schoon hij bij de condschap B ten aanspraak annex ad art 9 deponeert ende verklaart dat hij gezien heeft dat Lammert Daalwijk Hendrik Vrielink met een hout op het hoofd sloeg.

Deesen getuige is van hetzelfde alloy dan den geseiden Harmen Immink en moet ook voor een suspect en unicq getuige gehouden en aangemerkt worden.

Omdat alle de andere getuigen die van den beginne tot den einde bij die slaegerie present sijn geweest, dat slaan van Lammert Daalwijk niet gesien hebben en daarvan ook niets getuigen.

Ende gesien te hebben dat Hendrik Vrielink Lammert Daalwig met de vuist aan den kop geslagen heeft, zie de condschap onder ad art 4.

Zoo dat door Wolter Philipsborg knegt van Poel niets word beweesen ut autem plena fiat per testes probatio duo ad ube speciatem testium numerus expressus non ets l 12 ff de testib Voet ad cund l t num 20.

Het strekt ook niet met de justitie iemand aan te klampen, proces te voeren, geld uit de beurs te jagen sonder volledig bewijs die regten voldoende bijgebracht te hebben.

En in het gros maar te seggen en op te geven dat Berend en Hendrik Vrielink door dat slaan verscheiden wonden sijn toegebracht en dat sij zeer bloededens.

Neen.

Den dader off daders van een factum moeten noemen en opgegeven ende genoemd worden en hunne begaene feytelijkheden den regten voldoende aangetoont ende beweesen worden.

En dat den eenen voor de daat van een anderen geen straffe moet lijden, ondergaan nog ontfangen.

Poena debent serere suse auctoris et delinquentes l 22 cod de poen l 5 ff tit l 33 legis l cod de in ff testam l 2 cod te exa pro manto nova enem capta sequitur l 56 ff de poen l 21 ff com modat 5 inttitus de inpals action.

Ende nu reets pro alterius delicto finendus est sulx steunt niet alleen op de hiervoren aangehaalde Romeinsche wetten.

Neen, maar ook op het Goddelijke regt vide Ezechiël cop 18 art 20 arema quo peccavent ipsa morietur exodus cap 23 art 7 insontem et postum ron acieder.

Hine reet domesus pro delicto famuli sui l 1 l 12 en 13 ff de vi annex zie filius pro delictis patris tenetur l 2 7 ff de securon.

Jae, de aanleggeren possen bij aanspraak tot stavinge en bewijs van hunnen reukelosen en onbesonnen eysch.

Dat gedaagdens over de boete met den heere Landdrost souden gecomposeert hebben.

Dit is besijden de waarheid en word door haar wel gesegt dog niet beweesen ton sufficit deiae sed probare oposit l 1 en ff h si quo pouperum feusse delaetur.

En wijl aanleggeren wel voorsagen daarin te kort te zullen schieten soo hebben sij schoon men de producte van het voorgewende bewijs dat nooit voorhouden nog in rerum natura is geweest, gerequireert heeft daarvan gerenuncieert en afgesien, teste prothocolio quo relatio adcogeron effe et non posse probari siania sunt surdus suis 149 num 2.

Houdende dan hier mede voor soo verre nodig van andwoord gedient.

Sonder egter iets naedeligs het sij treerdo vet prater eundo van parthijen eysch en aangevoerde stukken te willen hebben gestendigt de quo fis expresse protestatio.

Waar wel hetgeen niet speciaal gedebatteert is per mira juris et dacto generalia acs impertinent en irrelevant posserende.

Doende dan ex ditis dieandis nobilique indicis officio in orensiss supplendis omni meliori modo contra concluderen.

Dat aanleggeren in haaren eysch en conclusie invoegen en maten als ten aanspraak gedaan ende genomen is niet ontfankelijk mogen worden verklaart zoo en maar dat de gedaagdens daarvan kost en schadeloos mogen worden geabsolveert ofte contra concluderen soo en als omni meliori modo idque cum expensis.

Vraagarticulen om daar over ter instantie van Lammert Letink nu Daalwijk, Gerrit Daalwijk en Gerrit Jan Daalwijk bij forme van reproductie en onder voorbehoud van alle regtmatige reproches tam contra personas quam dicta testium, nae voorgaande citatien en erinneringe van de zwaare straffe des meineds onder eede te verhoren:

Derk Euink

Herman Immink

Zwier Immink

Hendrik Roelofsen knegt bij Wissink

Getuigen ouderdom en verwandschap nae landregte te vragen.

Zegt eerste getuige Derk Euink over de sestig jaaren oud en tot de producenten onverwand te zijn.

Tweede getuige Harmen Immink zegt ongeveer twintig jaaren oud en tot producenten onverwand te zijn.

Derde getuige Zwier Immink zegt ongeveer negentien jaaren oud en tot producenten onverwand te zijn.

Vierde getuige Hendrik Roelofsen zegt twintig jaaren oud en tot producenten onverwand te zijn.

Getuigen hebben den 16 october 1788 ter instantie van Berend Vrijlink en de weduwe Vrieling als moeder en wettige voogdesse van haaren minderjarigen zoon Hendrik Vrieling, gerigtelijke verklaringe gedaan dat op den 24 november 1787 bij de boer Eertink in Harke ter gelegenheid dat aldaar door de weduwe van Hendrik Jalink een tractement wierde gegeven, de Daalwijks met Berend en Hendrik Vrieling aldaar rusie souden gesogt hebben. Nu zullen getuigen hebben te verklaaren waarover en waaruit die rusie ontstaan en wie van de gebroederen Daalwijks met gemelde Berend en Hendrik Vrieling rusie gesogt heeft.

Zegt eerste getuige Derk Euinks niet te weten waarover en waaruit die rusie ontstaan is, nog ook wie van de gebroederen Daalwijks met gemelde Berend en Hendrik Vrieling rusie gezogt heeft.

Tweede getuige Harmen Immink zegt niet te weten waarover en waaruit die rusie ontstaan is, nog ook wie van de gebroederen Daalwijks met gemelde Berend en Hendrik Vrieling rusie gezogt heeft.

Derde getuige Zwier Immink zegt niet te weten waarover en waaruit die rusie ontstaan is, nog ook wie van de gebroederen Daalwijks met gemelde Berend en Hendrik Vrieling rusie gezogt heeft.

Vierde getuige Hendrik Roelofsen verklaard niet te weten waarover en waaruit die rusie ontstaan is, nog ook wie van de gebroederen Daalwijk met gemelde Berend en Hendrik Vrieling rusie gezogt heeft.

Wijders hebben getuigen ad art 7, 8 en 9 van geseide verklaringe gedeponereerd dat toen de Daalwijks een halff uur van het huis van Eertink vertrokken waaren geweest, sij met Berend en Hendrik Vrieling daar nae ook waren weggegaan, dog dat aan den wal van Vinkers Berend en Hendrik Vrieling door de Daalwijks zouwden geattaqueerd zijn en dat die op haar zouwden gevallen zijn en deerlijk geslagen; nu zullen getuigen hebben te verklaren wie van de Daalwijks, Gerrit, Hendrik, Gerrit Jan of Lammert Daalwijk den Vrieling geattaqueerd of aangesproken heeft en waarin die woorden bestaan hebben en wat antwoord door Berend en Hendrik Vrieling daarop gegeven is en hebben zij niet nog een wijle tijds met malkanderen gesproken en gepraat en heeft Berend Vrieling niet den beste van de Daalwijks uitgedaagd ?

Zegt eerste getuige Dek Euinks dat Gerrit Daalwijk de Vrieling toen heeft aangesproken, dog getuige weet niet in wat bewoordingen, nog ook wat antwoord daarop door Berend en Hendrik Vrieling gegeven is, als mede weet getuige niet of Berend Vrieling den besten van de Daalwijks heeft uitgedaagd.

Tweede getuige Harmen Immink zegt dat Gerrit Daalwijk den Vrieling tegemoet is gekomen en aangesproken heeft, dog getuige weet niet in wat bewoordingen, nog ook wat antwoord daarop door Berend en Hendrik Vrieling gegeven is, als mede weet getuige niet of Berend Vrieling den besten van de Daalwijks heeft uitgedaagd.

Derde getuige Zwier Immink zegt dat Hendrik Daalwijk de Vrieling aangesproken en gezegd heeft dat zij hem geslagen hadden en voorts gevraagd wie het was die hem die slagen had toegebracht en dat daarop de Vrieling hebben geantwoord daar niet van te weten, hebbende getuige wijders geen verder gesprek gehoord nog ook dat Berend Vrieling den besten van de Daalwijks heeft uitgedaagd.

Vierde getuige Hendrik Roelofsen verklaard niet te weten wie van de Daalwijks, Gerrit, Hendrik, Gerrit Jan of Lammert Daalwijk de Vrieling geattaqueerd of aangesproken heeft, nog ook waarin die woorden bestaan hebben en wat antwoord door Berend en Hendrik Vrieling daarop gegeven is, wetende getuige

ook niet of zij een wijle tijds met malkanderen gesproken of gepraat hebben, als mede niet of Berend Vrieling den besten van de Daalwijks heeft uitgedaagd.

En zijn nae het gedaene gesprek den Daalwijks niet door de Vrielingen aangesprongen en met dezelve slaags geraakt en hebben zij niet over en weder en door malkanderen geslagen, sodanig dat de Vrielingen zig niet alleen in dien slag dapper gekwetten hebben, neen maar ook dat de Daalwijks gewond en met bebloede koppen de vlugt genomen hebben en door Berend en Hendrik Vrieling vervolgd zijn geworden tot en in het huis van Vinkers en heeft Hendrik Vrieling toen Lammert Daalwijk niet nog met de vuist aan den kop geslagen ?

Zegt eerste getuige Derk Euinks niet te weten dat na het gedaene gesprek de Daalwijks door de Vrielingen zijn aangesprongen, maar wel dat zij slaags geraakt en door malkanderen geslagen hebben en dat daarop de Daalwijks in het huis van Vinkers zijn gegaan en vervolgens Hendrik Vrieling die aldaar woonde ook dewelke aldaar Lammert Daalwijk met de vuist aan de kop sloeg; verder weet getuige van het gevraagde niet.

Tweede getuige Harmen Immink zegt niet te weten dat na het gedaene gesprek de Daalwijks door de Vrielingen zijn aangesprongen, maar wel dat zij te samen slaags zijn geraakt en door malkanderen geslagen hebben en dat daarop de Daalwijks in het huis van Vinkers zijn gegaan en vervolgens de Vrielingen, ook hebbende nogthans getuige niet gesien dat Lammert Daalwijk door Hendrik Vrieling met de vuist geslagen is, nog ook dat de Daalwijks zijn gewond geweest en bebloede koppen gehad hebben.

Derde getuige Zwier Immink zegt niet te weten dat na het gedaene gesprek de Daalwijks door de Vrielingen zijn aangesprongen maar wel dat zij slaags zijn geraakt en door malkanderen geslagen hebben, als ook niet anders te weten of de Vrielingen hebben zig dapper geweerd en dat daarna de Daalwijks in het huis van Vinkers zijn gegaan en vervolgens de Vrielingen ook alwaar Lammert Daalwijk toen door Hendrik Vrieling met de hand aan den kop geslagen is, hebbende nogthans getuige niet gesien dat de Daalwijks gewond zijn geweest of bebloede koppen gehad hebben.

Vierde getuige Hendrik Roelofsen zegt niet te weten dat de Daalwijks nae het gedaene gesprek door de Vrielingen zijn aangesprongen maar dat zij toen hij er bij kwam met malkanderen slaags zijn geweest en over en weder geslagen hebben en dat de Vrielingen zig ook verweerd hebben zo veel zij konden, hebbende egter getuige niet gesien dat de Daalwijks gewondet zijn geweest of bebloede koppen gehad hebben, maar wel dat zij de vlugt namen tot in het huis van Vinkers werwaards Berend en Hendrik Vrieling hun wel vervolgd, dog aan Lammert Daalwijk voor zo veel hij gesien heeft geen vuistslag aan de kop toegebracht hebben.

Op art 10 van geseide condschap hebben getuigen gedeponereerd dat Berend en Hendrik Vrieling verscheiden wonden waeren toegebracht en dat zeer bebloed waeren; nu zullen getuigen hebben te verklaaren wie van de gebroederen Daalwijks, Hendrik, Gerrit, Gerrit Jan of Lammert Daalwijk die wonden aan Berend en Hendrik Vrieling hebben toegebracht, heeft dat Hendrik, Gerrit, Gerrit Jan of Lammert Daalwijk gedaan ? die persoon of personen te noemen wie dat het gedaan heeft.

Zegt eerste getuige niet te weten wie van de gebroederen Daalwijks die wonden aan Berend en Hendrik Vrieling hebben toegebracht.

Tweede getuige Harmen Immink zegt dat Gerrit Jan Daalwijk, nog een van de drie anderen die hij niet heeft kunnen onderscheiden, wie het was de wonden aan Berend Vrieling hebben toegebracht en dat voorts niet weet door wie dat Hendrik Vrieling is gewond geworden.

Derde getuige Zwier Immink zegt niet te weten wie van de gebroederen Daalwijks die wonden aan Berend en Hendrik Vrieling hebben toegebracht en dus die persoon of personen niet te kunnen noemen.

Vierde getuige Hendrik Roelofsen zegt niet te weten of gesien te hebben wie van de gebroederen Daalwijk die wonden aan Berend en Hendrik Vrieling hebben toegebracht.

Eerste en vierde getuigen art 6 alleen te vragen: hebben getuigen niet gezien dat Harmen Immink soude in het gevegt tusschen de Vrielingen en Daalwijks geweest is en dat hij er ook mede onder geslagen heeft en heeft hij zulks ook niet aan getuigen verhaald ende gezegt en zig naderhand daarop beroemd en gelaggen ? Zegt eerste getuige Derk Euinks van het gevraagde niet anders te weten als dat Harmen Immink daar mede tegenwoordig is geweest.

Vierde getuige Hendrik Roelofsen zegt van het gevraagde niet gesien of gehoord te hebben en dus niet te

weten.

Ik Wilhelm Jalink j.u.d. van wegens Hooger Overigheid Verwalter Rigter van Kedingen certificere hier mede dat voor mij en assessoren G.J. Meiling en Hermannus Sagekuile persoonlijk in den gerigte erschenen zijn de voornoemde vier getuigen nadat vooraf daartoe wettig geciteerd waaren en dat deselve na voorgaande erinnering van de zwaare meineeds straffe op de voorenstaande vraagarticulen onder plegtigen eede hebben gedeponereerd zo als onder elk derselver pertinentlijk staat geregistreerd. In kennisse van waarheid hebbe ik verwalter rigter voornoemd deese gegeven onder mijn hand en zegel. Actum Goor den 22 maart 1790. Wilhelm Jalink verw. rigter

fiat quod pelitur

Goor den 26 7ber 1788. H. Borcharts

Memorie voor den onderrigter van Goor

Om na bekomen permissie zig ter instantie van Berend Vrieling en namens deszelvs moeder de weduwe van wijlen Lucas Vrieling als moeder en wettige voogdesse van haaren minderjarige zoon Hendrik Vrieling, te vervoegen bij Gerrit Daalwig, Hendrik Daalwig, Gerrit Jan Daalwig en de boer Lammert Daalwig; voorts deselve kostelijk te kennen te geven hoe dat zij geinsinueerdens zig niet ontzien hebben om de insinuant op den 24 november des gepasseerden jaars in den avond om de streek van elf of twaalf uur aan de wal van Vinkers in Harke te attaqueeren en deselve verscheiden keurbare wonden toe te brengen.

Soo doet de insinuant uw geinsunueerdens bij deese minnelijk edog gerigtelijk sumeere om daar over met de insinuant afdragt te komen maken en deselve kost en schadeloos te stellen, waarop men uw geinsinueerdens declaratoir binnen drie maal 24 uur na insinuatie deses zal afgwatgen.

Verzoekende hiervan exploit overgave van het dubbeld en relaas om te strekken na behooren.

Actum den 25 september 1788. Was getekend C.F.H. Cramer

Andwoord voor Lammert Daalwig, Gerrit Daalwig en Gerrit Jan Daalwig in cas van reele injurie genootdrongen verweederen ter eenre, op en tegens Hendrik Vrieling onder adsistentie van desselvs mombaeren Willem Veldhuis en Jan Niesink, alsmede tegens Berend Vrieling reukeloos onbesonnen aanleggeren ter andere zijde, sie doc A en B.

Exhibitum in indicio Goor den 1 febr. 1794 Wilhelm Jalink verw. rigter

Replicq voor Hendrik Vrieling onder adsistentie van zijne mombere Willem Veldhuis en Jan Niesink en voor Berend Vrieling aanleggeren en geinjurieerden ter eene, op en tegen Lammert Daalwig, Gerrit Daalwig en Gerrit Jan Daalwig gedaagden en injurianten ter andere zijde.

Wel Edele Gestrenge Heer mr. Wilhelm Jalink Verwalter Richter van Kedingen.

Hoe zeer de insteller van antwoord zich moeite heeft gegeven om voor kwalijk ingewonnen condschappen door eene valsche voordragt der bewijzen en omstandigheden en eene verkeerde applicatie van rechten zijne moetwillige principalen ware het mogelijk vrij te dingen.

En wel van de enorme misdrijven van aggressie, wegelaginge, privaat en publyk geweld waarbij de aanleggeren door hen gedaagden deerlijk zijn mishandeld en gewond.

Vertrouwt men echter door de bewijzen bij eisch en aanspraak overgelegd reeds genoegzaam zeker te zijn en nader door de condschappen hier achter geapliceerd te zullen worden bevestigd.

Hoe de gedaagden ter gelegenheid van een turfmaal aan het huis van Eertink gegeven zo als breder bij aanspraak is vermeld, zich reeds ten desen huize moetwillig hebben gedragen en rusie hebben gezogt.

En voorts met zich vieren zijn weggegaan en zich geplaatst hebben op de gemeene weg kort bij het huis waar de eerste der aanleggeren woonde en de tweede mede moest passeren om deselve op te passen.

En aldaar komende hen aanleggeren eerst met woorden hebben bejegend en vervolgens dadelijk zijn aangevallen, deerlijk hebben mishandeld en verscheiden zware en keurbare wonden hebben toegebracht.

Zo als wij dit alles nu specifiek zullen opgeven en met getuigenissen sterken.

Doch waaromtrent wij vooraf willen hebben aangemerkt dat dit voorval gebeurd is bij nacht blijkens de

condschap hier achter sub F art 2.

En dat dus hoe zeer wij ook voldoende bewijs vermeenen te hebben bijgebracht zo uit den aart der zaak als naar rechten hetzelfde voor moeijelijk om te bewijzen mag worden gehouden.

Zeggende dus Schrassert ad ref vel cap 5 art 9 n 2 differunt insuper in materia probatione ases invicem snee facta quod factum nocturnum testes etiam in habiles admittit quia sit difficilioris probationis.

Ja, dat nog moeijelijker wordt doordien de misdrijven niet begaan zijn door eenen man maar door vier personen gezamenlijk.

Waaromtrent Gail lib 2 obs 109 n 1 zegt qua de noete et inviultitudine fuit probabiliter ignorantur et ideo tali casu sufficiunt probatio nes per conjecturas et prasumptionas.

En waaruit natuurlijk volgt dat ofschoon de overige personen welke bij het perpetreren dezer feitelijkheden zijn tegenwoordig geweest, wel hebben kunnen zien en vernemen in het algemeen dat de vier Daalwigs zijn aangevallen en de twee Vrielingks hebben geslagen.

Nogthans elke daad en elke slag van ieder afzonderlijk altijd zo juist en zo naauwkeurig door alle aanwezenden niet hebben kunnen onderscheiden worden dat zij die bepaaldelijk van ieder afzonderlijk alle zouden kunnen opgeven.

Dan laat ons zien wat in dezen bewezen is.

Dat ten tijde van het bewuste turfmaal ten huize van Eertink geweest zijnde drie gebroeders Gerrit, Hendrik en Gerrit Jan Daalwig en derzelver zwager, de tegenwoordige bouwman van het erve Daalwig Lammert (*Letink*) genaamt, wordt door partij niet ontkend en is ook door eene turba testium bewezen.

Gelijk ook dat de aanleggers Berend en Hendrik Vrielingk aldaar ter zelfde tijd geweest zijn.

Vorst consteerd uit de stukken dat de gezegde Daalwigs zig in dat gezelschap zeer hebben getierd volgens de beeedigde verklaringen van Hendrik knecht van Wolter Timmer (*Kubben*), Herman Immink en Hendrik en Jan Eertink hier annex sub litt D art 4, of gelijk Gerrit Wichers het bij de annexe condschap sub E art 4 uitdrukt, veel leven maakten en moettwillig waren.

Welke moettwil heeft bestaan in het zoeken van rusie, roepende schrik van Harke en smijtende de knecht van Plegt voor de grond, volgens de verklaringen van Derk Uink, Herman en Zwier Immink en de knecht van Wissink Hendrik genaamd, bij aanspraak sub litt A art 5.

Wordende dit rusie zoeken nader bevestigd door de verklaringe van Wolter (*Philipsborg*) knecht bij Poel bij aanspraak geapliceerd sub B art 4.

En door Herman Immink meer bepaaldelijk gedeponeerd dat zij rusie zогten met de Vrielingks, zie aanspraak sub A art 6.

Terwijl dat roepen van "schrik van Harke" bijzonder ten opzichte van Gerrit Jan Daalwig wordt bevestigd door Gerrit Wichers en zijne condschap hier annex sub E art 4, als mede door de annexe condschappen sub D art 4 van Herman Immink en Hendrik en Jan Eertink die getuigen dat dit veelmalen door Gerrit Jan Daalwig geroepen is met bijvoeging van "en als ik beve dan is het verbruid", slaande te gelijk aan het haal en zo als de bijde Eertinks verder verklaren, tevens een kinderstoeltjen van den haard na de paardekribbe werpende.

Alle omstandigheden welke ten duideljksten aanwijzen dat de Daalwigs de gedaagden in dezen het voornemen hadden om in dat gezelschap den bruteur te speelen en met eenen ieder rusie te zoeken.

Dan al verder blijkt uit onze bewijzen hoe dat Hendrik Vrielingk, voor knecht aan het Vinkers wonende, volgens verklaringen van Hendrik knecht van Wolter Timmer en Hendrik en Jan Eertink hier annex sub D art 11.

De Daalwigs te samen eenigen tijd voor de bijde aanleggeren uit het gezelschap zijn gegaan en zich hebben opgehouden aan den gemeenen weg bij het Vinkers volgens de condschappen bij aanspraak van Hendrik knecht bij Wissink sub A art 7 en Wolter knecht bij Poel sub B art 5 en 6 ende hierbij geapliceerde van Hendrik knecht bij Wolter Timmer, Herman Immink en Hendrik en Jan Eertink sub D art 5 en van Gerrit Wichers sub E art 5, vergeleken met het antwoord art 22.

Wanneer de aanleggeren met ander gezelschap daar zijnde aangekomen de Daalwig hun aanleggeren in het bijzonder hebben aangerand, eerst met woorden gelijk te zien bij de reproductoire condschap bij antwoord overgelegd van Derk Uink en Herman en Zwier Immink art 3, zeggende gelijk de laatste getuigt dat Vrielingks hem Gerrit Daalwig die het woord voerden zouden geslagen hebben dat door de aanleggeren

wierd ontkend.

Waarop de vier Daalwigs de twee aanleggeren zijn aangevallen en geslagen en gewond hebben volgens de depositien van Derk Uink bij aanspraak sub A art 9 en van Hendrik knegt van Wolter Timmer en Herman Immink hier achter sub D art 6.

Terwijl om niet in het gemeen te blijven spreken hetgene de instellen van antwoord pretendeert schoon verkeerdelijk in dezen niet genoeg te zullen zijn.

Zo blijkt dit in het bijzonder van Gerrit Jan Daalwig uit de verklaring van H. Immink en Hendrik knegt bij Wissink bij aanspraak sub A art 9 en Gerrit Wichers sub E hier achter art 10.

Van Hendrik Daalwig in het bijzonder uit de depositien van H. Immink en G. Wichers ter zelfde aangehaalde plaatsen.

Van Lammert Daalwig uit de condschap sub A bij aanspraak, van Hendrik knegt bij Wissink art 9, van Wolter knegt bij Poel sub B aldaar art 9 en van Hendrik en Jan Eertink hier achter sub D art 19.

En van Gerrit Daalwig uit de verklaring van Harmen Immink sub A bij aanspraak art 9.

Terwijl nog meer bijzonder blijkt dat Gerrit Jan Daalwig met nog eenen der Daalwigs Berend Vrieling heeft aangegrepen, in de sloot gesmeten en geslagen volgens het getuigenis van Gerrit Wichers sub E hier achter art 10 en van Harmen Immink bij zijne reproductie achter het antwoord art 5 en hier achter sub D art 7.

Deponerende verders deze zelve H. Immink bij zijne condschap hier achter sub D art 8 dat G.J. Daalwig Berend Vrieling in het haar heeft gehad en met een tabaksdoos voor het hoofd heeft geslagen.

Welk laatste gesterkt wordt door de verklaringe van Hendrik knegt van Wolter Timmer dat hij gezien heeft dat Gerrit Jan Daalwig een tabaksdoos in de hand had.

En ook nog daar door dat aan dezen aanlegger Berend Vrieling de wonden voor het hoofd zijn toegebracht volgens het beedigde attest van den chirurgijn bij aanspraak overgelegd sub C.

En zijn Hendrik Daalwig en Lammert Daalwig in het bijzonderde aanvechters van Hendrik Vrieling geweest, zeggende dus Gerrit Wichers hier achter sub E art 10 dat Hendrik Daalwig Hendrik Vrieling het eerst heeft aangegrepen en Wolter knegt bij Poel bij aanspraak sub B art 9, dat duidelijk gezien heeft dat de boer Lammert Daalwig Hendrik Vrieling met een hout op het hoofd sloeg.

Welke laatste gesterkt wordt door deze verklaringen van Hendrik en Jan Eertink hier achter sub D art 9 dat de boer Lammert Daalwig een van de Vrielingen voor de deur van Vinkers met een hout of knuppel heeft geslagen.

En dan nog daar uit dat deze aanlegger Hendrik Vrieling op het hoofd gewond is geweest, zie het beedigde attest van den chirurgijn Lutikhengel bij aanspraak sub C.

En deze eenstemmigheid en punctuele overeenkomst tusschen alle de opgegeven verklaringen moeten een toekomstig referent van de waarheid derzelve voor zeker te meer overtuigen.

Dat nu door deze feitelijkheden aan de aanlegger wonden zijn toegebracht consteert uit de verklaringen van agt getuigen te zien in onze overgelegde condschappen bij aanspraak sub A art 10 en hier achter sub D art 11 en sub E art 11.

Sprekende het ook van zelfs dat niemand anders deze wonden konde hebben toegebracht dan de Daalwigs alzo niemand buiten deze heeft geslagen.

Terwijl om alle vitterijen voor te komen men dezerzijds ook door getuigen heeft doen bezweren dat de twee aanleggeren, zo verre gedurende het slaan van elkanderen geweest zijn, dat de een de ander niet heeft kunnen kwetzen. Zie de verklaringen hier achter sub D van Harmen Immink art 7 en sub E van Gerrit Wichers art 12.

En laatstelijk zo consteert uit de beedigde verklaring van den chirurgijn J.R. Lutikhengel dat de aanleggeren zwaar zijn gewond, zijnde aan Berend Vrieling toegebracht drie wonden en aan Hendrik Vrieling eene keurbare wonde.

Toetzen wij nu wat door dit alles naar rechten bewezen is, zo is het in de eerste plaats zeker dat de gedaagden te houden zijn voor de auctores rixae (*betogen de auteurs*) en dien ten gevolge ook voor aggresseurs.

Want uit het vorige consteert door de verklaringen van ten minsten negen getuigen dat de Daalwigs zelfs op het maal zeer moetwillig waren en anderen uitdaagden en reeds tegen de knecht van Plecht

feitelijkheden hebben begaan.

En voorts bepaaldelijk van Gerrit Jan Daalwig dat hij op alle wijze rusie heeft gezogd, zo door woorden als door daden.

Waaruit dus naar rechten deze Daalwigs al rede voor de auctores rixce en dus ook voor aggresseurs moeten gehouden worden.

Cum aggressor presumitur qui solitus rixari Menoch de arb jud questi l 2 cent 14 cas 363 n 2 add Gail obs lib 2 obs 109 n 4 en 5.

En dit wordt door veele andere redenen gesterkt als daar zijn.

Dat de Daalwigs reeds aan het huis van Eertink bepaaldelijk met de aanleggeren rusie gezogt hebben volgens de verklaringe van eene getuige.

Voorts dat zij de aanleggeren bij het huis van Vinkers hebben ingewagt waar een der aanleggeren woonde en de anderen na zijn huis het Vrielinks te gaan moest passeren, zie sub F hier achter art 5 en 6.

En dat nog meer opmerkelijk is juist daar waar het punt was dat de wegen naar het Daalwig en naar het Vrielink zich van een scheideden, zie de condschappen hier achter sub F art 8.

Waaruit naar rechten een voornemen van aanrandinge gepresumeerd wordt en die ingewagt heeft voor aggresseur wordt gehouden, vide iterum Menoch d l n 4.

Daarenboven nog zo waren deze Daalwigs sterker in getal dan de Vrielinks en wel vier tegen twee, hetgene almede eene natuurlijke presuntie van aanrandinge geeft daar het niet te vermoeden is dat de mindere de meerdere, dat twee vier zouden aanvallen.

Waarom ook Menoch d l n 6 en 10 weder zegt is presumitur aggressor qui advensario fortior validiorque cognoscitur respecte vero sociorum is fortior decitur qui multiplures secum habebit socios.

Doch waartoe in desen met presuntien ons langer opgehouden, daar hier aanwezig zijn probationes luce meridiana clariores.

Alzo de aggressie in het gemeen van de Daalwigs bewezen wordt door drie onwraakbare getuigen.

En in het bijzonder van Gerrit Jan Daalwig door drie getuigen, van Lammert Daalwig door vier getuigen, van Gerrit Daalwig door een getuige en van Hendrik Daalwig door twee getuigen.

Ja zelfs door ons getoond is dat twee van de Daalwigs op ieder van de aanleggeren en geinjurieerden zijn gevallen.

En wel Lammert Daalwig met Hendrik Daalwig op Hendrik Vrielink.

En Gerrit Jan Daalwig op Berend Vrielink waarbij dus voor tweede Gerrit Daalwig moet zijn geweest, als zijnde dit door Gerrit Jan met nog eenen der Daalwigs geschied.

Als ook nog dat aan Hendrik Vrielink de keurbare wonde moet zijn toegebracht door de boer Lammert Daalwig en aan Berend Vrielink door Gerrit Jan Daalwig ten minsten een der drie wonden moet zijn toegebracht.

En al was dit door ons hier niet ten vollen bewezen, zo zoude het nog genoeg zijn dat wij getoond hebben dat de vier Daalwigs aggressurs zijn geweest om hun ieder afzonderlijk aansprakelijk voor de wonden te mogen houden en wel in solidum zonder dat het nodig was dat wij personeel aanwezen wie de wonde heeft toegebracht.

Zo zegt Schrasser ad ref vel cap 5 art 3 n 5 aquo vera habebit hano reparationem vulneratus vel mutilatus si plures insultaverint et rulnaverint vel mutilans ignoretur omnes tenerinisi ipsi auctorem de signare possunt responsum et quidem in solidum ad Schrasser obs pract 425.

En de Groot inleid 3 boek 35 deel n 12, so wanneer reele te samen doende zijn geweest in vaarde ende velde ende mits den donker ofte anders niet zeker en is wie de wonde heeft gegeven, so moeten die met haar allen eenen baer schuldige man uitmaken of mogen anders een voorval aangesproken worden.

Zeggende de Groot zeer energuq klaarblijkelijk om te kennen te geven dat het niet voldoende zoude zijn wanneer maar een, bij voorbeeld een ongetrouwden die het evenveel was waar hij eenigen tijd doorbragt, de schuld op zich zoude willen nemen om de anderen te bevrijden (als hier de zich geabsenteerd hebbende Hendrik Daalwig), maar dat de andere van deze schuld door klare bewijzen zouden moeten doen blijken om die van zich te kunnen afwerpen.

Dat dan ook nog de anderen niet zoude kunnen baten als bewezen wordt dat zij mede handdadig zijn geweest en gewond hebben zo als door ons inzonderheid van Lammert en Gerrit Jan Daalwig is geschied.

En is die plaats van de Groot voorts in alles zozeer op de omstandigheden van ons geval applicabel dat wij onnodig rekenen eenigen meerdere auctoriteiten te allegeren.

En is het dus bewezen dat de gedaagden alle hebben mogen worden aangesproken voor de aangebragte wonden, zo willen wij nu verder nasporen de hoegrootheid der injurie zelve.

Als welke niet alleen zal moeten worden afgemeten naar de toegebragte wonden maar ook naar de omstandigheden van tijd, plaats en andere, ved Schrasser ad ref vel cap 5 art 13 n 1.

Waaromtrent derhalven te letten staat dat dit feit geperpetreerd is op gemeene heeren weegen die voor een ieder veilig moeten zijn en wel bij nachte.

Hoedanige feiten met reden zwaarder worden gehouden dan andere gewone reelee injurien in een herberg of elders en bij dag gepleegd, gelijk overvloedig bekend is uit ons landrecht 2 d 23 tit 5 art, wel verstaande.

Dan wij hebben bovendien gezien dat deze geinjurieerden door de injurianten op den heeren weg zijn opgepast en aangevallen, hoedanig feit onder de allergruwelijkste en misdadigste wordt gerekend, gelijk almede constreert uit ons landrecht 2 d 21 tit 9 en 10 art houdende.

Voorts kwam iemand in dese anderen huis of op zijne weere om hem of iemand van zijns huisgezin te slaan, te stoten, te snijden of te steken, of dat hij ook een ander weg of heeren straten hem waarnam voorlaagde ende aanvoegt, wat zodanigen aan vechter geschiet, is tegen den heeren breukeloos. Die een ander alzo te huis of op zijn were zoekt of ook in den voorlage wondet, heeft zijn lijf verbeurt, den beangstigden ofte aangevochtenen zijne actie van injurie of anders voorbehouden.

Uit welk satuut wij deze gevolgen mogen strekken.

Dat het begane feit der gedaagden als zijnde een voorlage en aanvegtinge op s'heeren weg waarbij wonden en zelfs keurbare zijn toegebragt is een aller zwaarts misdrijf als wordende aan den lijve strafbaar gesteld.

Dat voor zo verre de aanleggeren de gedaagden als aanvechters weder mogten geslagen hebben dit als eene geoorloofde verwerping moet worden aangezien en voor geen misdaad gehouden wordt als buitenbreuke wordende verklaard.

Dat insgelijks onschuldig wordt gehouden wat de huisheer of iemand van zijn huisgezin doet tegen die hem in het huis of op de weerde molesteerd.

Dat in het bijzonder aan den aangevogtenen hierbij deze misdaad zijne actie van injurie of anders wordende voorbehouden, dus dezelve ook boven een gewone injurie waarvan gezegd wordt bij landrecht 2 d 23 tit art 25, wie een ander moet worden geestimeerd.

Dat deze actie van injurie alleen wordt voorbehouden aan den aangevogtenen maar geenzins daar tegen wordt toegestaan aan den aanvegter in val door den aangevogtenen hem daartegen iets is gedaan.

Laatstelijk zo staat nog te remarqueren dat dit feit gepleegd zijnde niet door een maar door meerderen, daardoor strafbaar is niet alleen als privaat maar ook als publiek geweld ex lege julia de vi publica et privata conf Matth de erim ad lib 48 ff tit 4 n 2.

Dit alles gevoegd met het gene bij eisch en aanspraak hierover reeds is gezegd zal voor eenen aankomstige referent voldoende zijn om de aangedane injurie naar waarheid te begroten.

Waarmede wij het recht der aanleggeren tot het nemen hunner conclusie zo als bij eisch en aanspraak gedaan is, in allen deelen ten vollen geadstrueerd achten.

Het eenige dat ons derhalven nog te doen staat is het antwoord kortelijk te ontleden en zoveel nodig te wederleggen.

De eerste positie van de gedaagden die in aanmerking kan komen ontmoeten wij in art 15, waarbij zij om een gezegde van Harmen Immink te rescontreren dat reeds in het huis van Eertink door de Daalwigs met de Vrieling's rusie zoude gezogt zijn, niet alleen bij reproductie art 2 Harmen Immink voorstellen als die dit had verklaard, maar ook als of de drie andere getuigen die met hem bij productie hadden condschap gegeven, ter gelijker tijd en op deselve vragen dit mede dus zouden hebben verklaard.

Niet tegenstaande die drie andere getuigen bij productie verklaard hebben daarvan niet te weten, zie de condschap bij aanspraak sub A art 6.

Een omstandigheid die terstond doet zien hoe getrouw de gedaagden in het inwinnen en voorbrengen van hun bewijs zijn en ligtelijk het besluit doet opmaken wat fiducia men in alle hunne onbewezen praatjes te stellen heeft.

En niet alleen dat zij zo ontrouw in het afhoren van getuigen handelen maar ook daar en boven doen zij bij antwoord art 17 het zo voorkomen als of er reeds rusie tusschen Daalwigs en Vrielinks ten huize van Eertink werkelijk zoude geweest zijn.

Daar Harmen Immink slegts verklaard dat die door de Daalwigs met Vrielinks zoude gezogt zijn.

Welk zoeken uit omstandigheden kan worden opgemaakt die niet zo gemakkelijk met woorden op te geven zijn.

En vervalt dus hierdoor al het raisonnement bij antwoord deswegens gehouden.

De reden die bij de volgende artikelen van antwoord word opgegeven omtrent het wagten bij het huis van Vinkers hierin zullende bestaan dat Gerrit Daalwig beschonken zoude zijn geweest, is een bloot praatjen en verdient dus geen geloof.

Jan. wederlegt zig ook van zelve wanneer wij reflecteren dat het huis van Vinkers slegts ongeveer 400 passen van het huis van Eertink zal zijn en het huis van Daalwig ongeveer een half uur van dit, zie de condschap hier achter sub F art 3 en 4.

En dat Gerrit Daalwig bij het aankomen der Vrielinks zeer wel in staat was hun te gemoete te gaan, blijkens de condschap van Gerrit Wichers hier achter sub E art 7 en de reproductie condschap van Harmen Immink bij antwoord overgelegd art 3.

Zo dat deze waarlijk in die tusschenruimte van meer dan een half uur die er verlopen is tusschen het gaan van het huis van Eertink van de Daalwigs en de Vrielinks, ligtelijk te huis had kunnen komen of ten minsten geen half uur of uur, zo nabij uit hoofde eener voorgewende beschonkenheid had behoeven te wagten.

Maar dat integendeel andere oogmerken met het aldaar vertoeven moeten geweest zijn.

Te meer wanneer wij hierbij nog in het oog houden dat bij het huis van Vinkers zig de weg naar het Daalwig en de weg naar het Vrielink scheidt zo als gezegd en bewezen is.

En het dus hier het juiste punt was waar de gedaagden moesten wagten om hun voornemen te volbrengen. Dan de gedaagden wel gevoelende dat de tot hier toe gezogde uitvlugten hun niet zouden kunnen redden en ook hunne begane feitelijkheden tegen zo veel getuigen niet directelijk kunnende ontkennen wonden het art 29 en volgende op eenen anderen boeg en willen het doen voorkomen als of niet zij aggresseurs zouden zijn geweest maar door elkander over en weer rusie en slagerij zoude zijn voorgevallen en dus het eene met het andere zoude moeten worden gecompenseerd.

Hoe zeer wij nu boven breedvoerig hebben gededuceerd en bewezen dat de gedaagden de auctores rixce en aggresseurs zijn geweest.

Willen wij echter nog een ogenblik bij deze opgeraapte uitvlugten stil staan om het absurde van de defensie te sterker te doen uitsteken.

Indien men de reproductoire condschap art 4 waarop de gedaagden hier bouwen naleest, zo blijkt al aanstonds dat alle de getuigen ronduit ontkennen dat de Daalwigs door de Vrielinks zijn aangesprongen. En dat zij geenzins intrekkende hunne verklaringen bij reproductie afgegeven dat de Daalwigs de Vrielinks zijn aangevallen, alleen bij reproductie nader verklaren dat de Vrielinks weerom hebben geslagen en zich dapper hebben geweerd.

Het welk hun ongetwijffeld geoorloofd was als zeggende het landrecht met ronde woorden wat zodane aanvechters geschied is tegen den Heere breukeloos, zie brede boven art 7 en 8.

Terwijl zij zich zelve alle de nadeelen van hunne aggressie hadden te wijten cum omnis dolus et culpa imputatur vid Schorn ps cons 57 n 9.

En volgens Schrasser ad ref vel cap 15 art 3 n 6 auctor rixce est auctor omnium excessuum per regulam causa est causa causati.

Waarom ook ons landrecht 2 D 23 tit 5 art psu als het niet bewijslijk is de betaling der boete aan dien geen en alleen oplegt die eerst oorzaak tot de feitelijkheden gegeven heeft.

Al het welke derhalven ook past op hetgeen twee getuigen zeggen dat Hendrik Vrielink de boer Lammert Daalwig in het huis van Vinkers met de hand aan het hoofd zoude hebben geslagen.

En dit inzonderheid wanneer men hierbij in het oog houdt dat Hendrik Vrielink voor knegt woonde aan het Vinkers.

Dat deze Lammert Daalwig hem voor dit huis ogenblikkelijk te voren met een stok over het hoofd had

geslagen en een keurbare wonde had toegebracht.

En daarop in het huis van Vinkers zijnde gelopen waar hij ongewaard was, hem Hendrik Vrielink die in dat huis gewaert was, daar met geweld zegt uit te houden ubi ipsi tutissimum refugium et receptaculum esse debonet conf Matth de crim ad lib 48 dig tit 4 cap 4 n 3 en 4.

Wordende het uitsluiten van Hendrik Vrielink buiten zijn huis bewezen door de verklaringen van Hendrik knegt van Wolter Timmer en Hendrik en Jan Eertink, hier achter sub D art 10 en 11.

Om alle welke redenen de aanleggeren en geinjureerden niet kunnen gezegd worden zig schuldig te hebben gemaakt aan ene misdaad, voor zo verre zij wederkerig eenige slagen aan de gedaagden al mogten hebben toegebracht, gelijk boven art 78 en 79 door gevolgtrekkingen uit ons landrecht ten duidelijksten is aangewezen.

En zijn hier derhalven zeker geene termini habiles tot compensatie van twee misdaden daar aan onze zijde geen misdaad is en de gedaagden geen actie hierover wordt vergund, gelijk mede boven art 81 in de cornsectarien uit het landrecht vloeiende is getoond.

Maarposito sed non concessio, hier was eens excus door de gedaagden gepleegd en zij hadden daardoor ook eenig misdrijf begaan dan waren volgens de eigen allegatien van partij nog geene termini habiles voor eene compensatie.

Want art 36 van antwoord stelt zij zelven dat de delicta tusschen welke compensatie plaats zal kunnen hebben, paria moeten zijn en volgens art 34 eodem factorum qualitas.

Want hoe zoude het toebrengen van een slagwerender hand dan nog kunnen gelijk gesteld worden met de grove delicten van aggressie, voorlage, privaat en publyk geweld.

Of hoe zoude het slaan met de hand zonder daardoor eenige contusie of wonde toe te brengen van dezelfde qualiteit kunnen gehouden worden als het slaan met stokken en andere instrumenten en daardoor toebrengen van veele zware en zelfs keurbare wonden.

Want dat aan de gedaagde de minste wonde zoude zijn toegebracht hebben zij niet kunnen bewijzen en verklaren de getuigen bij reproductie achter het antwoord sub A art 4 dit niet gezien te hebben.

En was dit waarlijk zo geweest waren de gedaagden immers verplicht geweest deze wonden aan te geven ingevolge landrecht 2 D 23 tit 5 art xlv als het niet te wijslyk.

Evenals dit door de aanleggeren ten opzichte van hunne wonden is geschied, zie bij aanspraak sub litt C.

Weshalven het daar voor kan, mag en moet gehouden worden dat aan gedaagden geen wonden zijn toegebracht.

Waardoor dus alle zweem van compensatie naar de eigen aangevoerde rechten van partij van zelfs vervalt. Vervolgen wij nu het antwoord, zo vinden wij aldaar art 37 en volgende eenige captien gemaakt, zo tegen ons bewijs als tegen onze getuigen, hierin bestaande.

Dat door ons niet bewezen zoude zijn wie van de gedaagden de wonden had toegebracht en dit echter bewezen zoude hebben moeten worden.

Dan deze captie zal vervallen wanneer een toekomstig referent terugdenkt op hetgeen hiervoor door ons, zo uit de condenschappen bij aanspraak als die hier achter zijn gevoegd, is betoogd, waartoe wij ons korthedshalven refereren.

Wanneer wij in tegendeel vertrouwen dat dezelve volkomen overtuigd zal zijn dat hier volkomen bewijs is geproduceerd.

Ofschoon wij anders naar de omstandigheden waar de wonden zijn toegebracht nocte et in multitudine met minder bewijs naar rechten zouden hebben kunnen volstaan als difficilioris probationis, zie boven art 8 en volg tot 14 ingesloten.

En wat de reproche der gedaagden tegen de getuige Harmen Immink betreft, als of die variëren zoude bij productie en reproductie, zie antwoord 47; zo staat alleen te letten dat de aangehaalde 6e art van productie rouleerd over het gebeurde in Eertinks huis en de vierde van reproductie over het daarna voorgevallene op den gemeenen weg bij Vinkers huis.

Terwijl de reproche tegen Wolter Philipsburg bij antwoord art 51 gemaakt dat deze van hetzelfde alloy als Harmen Immink zoude zijn, al zijn kracht moet ontlennen van het bloot gezegde van den insteller van antwoord en van alle schijnbewijs is ontbloot.

Nu wenschten wij te mogen ophouden met de resutatatie doch pligt dringt ons nog iets te zeggen van de

roekloze eedes offerte van Gerrit Jan Daalwig bij antwoord 49 dat geen wonden aan Berend Vrieling zouden hebben toegebracht.

Het blijkt uit de verklaringen van drie consonanten getuigen dat deze Gerrit Jan mede de aanvaller van Vrieling is geweest en dezelve deerlijk heeft geslagen, zie boven art 29.

Het blijkt verder uit de verklaringen van eenen getuige dat hij aan Berend Vrieling eenen slag met een tabaksdoos voor het hoofd heeft toegebracht en deze Berend Vrieling voor het hoofd gewond is geweest, ja alle andere omstandigheden lopen samen dat door Gerrit Jan Daalwig met de tabaksdoos een wonde voor het hoofd aan B. Vrieling moet zijn toegebracht, zie boven art 33.

En nochtans durft deze nu onder eede ontkennen wat te voren in woede door hem is geschied.

Wij wijzen op de nadenking van dezen roekelozen stop en trekken onze attentie daar liever af, dezelve aan die van den richter overlatende.

Veel voorzichtiger en waarlijk veel oprechter handelt de gedaagde Lammert Daalwig die overtuigt van aan de anderen der aanleggeren Hendrik Vrieling de keurbare wonde achter aan het hoofd met de slag van een hout of stok te hebben toegebracht, zie boven art 31 en 37 en zijn geweten niet bezwaard met zulk een onbezonnen eedes presentatie, naar zijne betering dezer grove injurie aan de uitspraak en taxatie van het gerichte volgens de geproduceerde bewijzen overlaat en onderwerpt.

Hoedanig nu deze bewijzen naar rechten moeten zijn is door ons bovenal mede gededuceerd en getoond dat hier, waar de gedaagden ongetwijfeld auctores rixce zijn geweest en aggresseurs, een algemeen bewijs genoeg is om hun alle en ieder afzonderlijk voor het geheel tot wederevening der injurie een vergoeding van kosten te kunnen aanspreken.

Schoon ook meer door ons is gedaan en zo wij vertrouwen het feit van ieder afzonderlijk ten genoegten rechtens is bewezen.

Waaren ook die generale rechtsregelen bij antwoord 62 aangevoerd hier niets tegen doen.

En ook tegen onze aangevoerde rechten in het subjecte geval applicabel niet in aanmerking zullen kunnen komen, vermits te considereren staat *quodrigula est quae rem guce est breventerat enarrat nonsut exregula jus sumatur sed exjure quodest regula fiat per legs de reg jur.*

Voegende bij alle die onze aangevoerde rechten nu nog het landrecht 2 D 21 tit Cart volgens het welke alle die gehouwen, gestoken, gestoten of geslagen hebben aan de wonding schuldig worden verklaard, zo niet blijkt wie dezelve heeft toegebracht.

Waarmede de aanleggeren dit hun replicq zullen eindigen wel vertrouwend dat een toekomstig referent van de schuld dezer gedaagden als moetwillige rusie maken en aggresseurs uit het gededuceerde ten vollen zal overtuigd zijn.

Persisterende dus bij de conclusie bij eisch en aanspraak genomen ofte zo als die *omni meliori modo* had behoren genomen te worden met herhaalden eisch van kosten.

A. Berends dr. G.J. Dumbar dr.

Vraagarticulen om daarop ter instantie van Berend en Hendrik Vrieling na voorgande citatie en erinnering van de zwaare straffe des meineds onder eede te hooren:

Hendrik knegt van Timmer Wolter

Herman Immink

Hendrik Eertink

Jan Eertink

Ouderdom en verwandschap nae landregte te vragen.

Zegt eerste getuige Hendrik knegt van Timmer Wolter 18 a 19 jaaren oud en tot producenten onverwand te zijn.

Tweede getuige Herman Immink zegt ruim twintig jaaren oud en onverwand te zijn.

Derde getuige Hendrik Eertink zegt om de veertig jaaren oud en tot producenten onverwand te zijn.

Vierde getuige Jan Eertink zegt aan de veertig jaaren oud en onverwand te zijn tot producenten.

Weten getuigen niet zeer wel dat door de weduwe van Hendrik Jalink op den 24 nov. 1787 ten huize van Eertink in Harke een turfmaal is gegeven ?

Zegt eerste getuige zeer wel te weten dat door de weduwe Hendrik Jalink in den herfst van 1787 ten huise

van Eertink in Harke een turfmaal gegeven is.

Tweede getuige zegt zeer wel te weten dat door de weduwe Hendrik Jalink op den 24 nov. 1787 ten huise van Eertink in Harke een turfmaal is gegeven.

Derde getuige zegt zeer wel te weten dat door de weduwe Hendrik Jalink op den 24 nov. 1787 ten zijnen huise in Harke een turfmaal is gegeven.

Vierde getuige zegt zeer wel te weten dat door de weduwe Hendrik Jalink op den 24 nov. 1787 ten hunnen huise in Harke een turfmaal is gegeven.

Zijn op dit turfmaal niet tegenwoordig geweest de producenten Berend en Hendrik Vrieling, de boer Lammert Daalwick, Gerrit Jan Daalwick, Gerrit en Hendrik Daalwick met meer anderen, als ook getuige zelfs ?

Zegt eerste getuige dat op dat turfmaal tegenwoordig zijn geweest de producenten Berend en Hendrik Vrieling, de boer Lammert Daalwick, Gerrit Jan Daalwick, Gerrit en Hendrik Daalwick met meer anderen, als ook getuige zelfs.

Tweede getuige zegt dat op dit turfmaal tegenwoordig zijn geweest de producenten Berend en Hendrik Vrieling, de boer Lammert Daalwick, Gerrit Jan Daalwick, Gerrit en Hendrik Daalwick met meer anderen, als ook getuige zelfs.

Derde getuige zegt dat op dit turfmaal tegenwoordig zijn geweest de producenten Berend en Hendrik Vrieling, de boer Lammert Daalwick, Gerrit Jan Daalwick, Gerrit en Hendrik Daalwick met meer anderen, als ook getuige zelfs.

Vierde getuige zegt dat op dat turfmaal tegenwoordig zijn geweest de producenten Berend en Hendrik Vrieling, de boer Lammert Daalwick, Gerrit Jan Daalwick, Gerrit en Hendrik Daalwick met meer anderen, als ook getuige zelfs.

Hebben getuige niet destijds gehoord dat op dat turfmaal de gebroederen Daalwicks zich zeer tierden dat Gerrit Jan Daalwick verscheiden maalen riep "schrik van Hercke" en "als ik beeve dan is het verbruid". Slaande dit zeggende met de tang aan het haal en werpende een kinderstoeltjen van den haard nae den paardenkribbe ?

Zegt eerste getuige destijds wel gehoord te hebben dat op dat turfmaal de gebroederen Daalwicks zig zeer tierden dog niet dat Gerrit Jan Daalwick geroepen heeft schrik van Herke en als ik beeve dan is het verbruid; kunnende getuige al mede niet zeker zeggen dat met de tang aan het haal geslagen heeft en hebbende ook het werpen van het kinderstoeltjen niet gesien.

Tweede getuige zegt destijds wel gehoord te hebben dat op dat turfmaal de gebroederen Daalwicks zig zeer tierden, dat Gerrit Jan Daalwick verscheiden maalen riep schrik van Herke en als ik beeve dan is het verbruid, slaande dit zeggende met de tang aan het haal, hebbende getuige nothans het werpen van het kinderstoeltjen van den haard nae de paardenkribbe niet gesien.

Derde getuige zegt destijds wel gehoord te hebben dat op dat turfmaal de gebroederen Daalwicks zig zeer tierden, dat Gerrit Jan Daalwick verscheiden maal riep schrik van Herke en als ik beeve dan is het verbruid, slaande dit zeggende met de tang aan het haal en werpende een kinderstoeltjen van den haard nae de paardenkribbe.

Vierde getuige zegt destijds wel gehoord te hebben dat op dat turfmaal de gebroederen Daalwicks zig zeer tierden, dat Gerrit Jan Daalwick verscheiden maal riep schrik van Herke en als ik beeve dan is het verbruid, slaande dit zeggende met de tang aan het haal en werpende een kinderstoeltjen van den haard nae de paardenkribbe.

Weet getuige mede niet zeer wel dat de boer Lammert Daalwick met sijn swagers eerder van het huis van Eertink van dat turfmaal gegaan zijn als de producenten in deesen ?

Zegt eerste getuige zeer wel te weten dat de boer Lammert Daalwick met sijn zwagers eerder van het turfmaal van huis van Eertink gegaan zijn als de producenten in deesen.

Tweede getuige zegt het gevraagde in deesen zeer wel te weten.

Derde getuige zegt ja, het gevraagde in deesen zeer wel te weten.

Vierde getuige zegt ja, het gevraagde in deesen zeer wel te weten.

Dan weet getuige ook zeer wel dat Berend en Hendrik Vrieling op den gemeenen weg toen zij na huis wilden gaan door de Daalwicks geattaqueerd, aangevallen en verwond zijn geworden ?

Zegt eerste getuige ook wel te weten dat Berend en Hendrik Vrieling op den gemeenen weg toen zij na huis wilden gaan door de Daalwijks geattaqueerd, aangevallen en gewond zijn geworden.

Tweede getuige zegt het gevraagde in deesen ook wel te weten.

Derde getuige zegt van het gevraagde in deesen niet te weten.

Vierde getuige zegt het gevraagde in deesen niet gesien te hebben.

Getuige heeft ook zeer wel gesien dat twee van de Daalwicks voornoemt op Berend en Hendrik Vrieling in die slagerije gevallen zijn; dat Berend en Hendrik Vrieling eenige schreden van malkanderen zijn

geweest, zo dat zij op die tijd zich onmogelijk zelfs onderling den een den ander hebben kunnen kwetsen ?

Zegt eerste getuige van het gevraagde niet te weten.

Tweede getuige zegt wel gesien te hebben dat twee van de Daalwijks op Berend Vrieling gevallen zijn, als ook dat Berend en Hendrik Vrieling eenige schreden van malkanderen zijn geweest zodat zij op die tijd zig onmogelijk zelfs onderling den een den anderen niet hebben kunnen kwetsen.

Derde getuige zegt neen, het gevraagde in deesen niet gesien te hebben.

Vierde getuige zegt neen, het gevraagde in deesen niet gesien te hebben.

Heeft getuige niet zeer wel gesien dat Gerrit Jan Daalwijk Berend Vrieling met een tabaksdoos voor de kop geslagen en in het huis getrokken heeft ?

Zegt eerste getuige wel gesien te hebben dat Gerrit Jan Daalwijk een tabaksdoos in handen heeft gehad maar van het verder gevraagde niet te weten.

Tweede getuige zegt ja, het gevraagde in deesen zeer wel gesien te hebben.

Derde getuige zegt neen, het gevraagde niet gesien te hebben.

Vierde getuige zegt neen, het gevraagde in desen niet gesien te hebben.

Heeft getuige niet gesien dat de boer Lammert Daalwick voor de deur van Vinkers een der producenten Berend of Hendrik Vrieling met een hout of knuppel geslagen heeft ?

Zegt eerste getuige het gevraagde niet gesien te hebben.

Tweede getuige zegt neen, het gevraagde niet gesien te hebben.

Derde getuige zegt ja, het gevraagde in deesen wel gesien te hebben.

Vierde getuige zegt ja, het gevraagde in deesen gesien te hebben.

Zijn Gerrit Jan en Gerrit Daalwick niet in het huis van Vinkers gelopen voor en alleer dat Hendrik Vrieling daarin kwam en hebben zij met de bloote messen niet in den deurgank gestaan en toen Hendrik Vrieling daarin wilde de deur toegerukt ?

Zegt eerste getuige dat Gerrit Jan en Gerrit Daalwijk in het huis van Vinkers gelopen zijn voor en alleer dat Hendrik Vrieling daarin kwam; hebbende getuige echter niet gesien dat zij met de bloote messen in den deurgang gestaan hebben, maar wel dat de deur toerukten toen Hendrik Vrieling daarin wilde.

Tweede getuige zegt dat Gerrit Jan en Gerrit Daalwijk in het huis van Vinkers gelopen zijn voor en alleer dat Hendrik Vrieling daarin kwam en dat van het verder gevraagde niets weet.

Derde getuige zegt dat Gerrit Jan en Gerrit Daalwijk in het huis van Vinkers gelopen zijn voor en alleer Hendrik Vrieling daarin kwam; hebbende getuige nogthans niet gesien dat zij met de bloote messen in den deurgang stonden, maar wel dat zij de deur toerukten toen Hendrik Vrieling daarin wilde.

Vierde getuige zegt dat Gerrit Jan en Gerrit Daalwijk in het huis van Vinkers gelopen zijn voor en alleer Hendrik Vrieling daarin kwam; hebbende getuige nogthans niet gesien dat zij met de bloote messen in de deurgang stonden maar wel dat zij de deur toerukten toen Hendrik Vrieling daarin wilde.

Heeft eene van de 3e of 4e getuige de deur niet helpen losmaken opdat Hendrik Vrieling die aldaar woonde veilig daar in konde komen ?

Zegt eerste getuige dat eene van de Eertinks de deur heeft helpen losrukken opdat Hendrik Vrieling die aldaar woonde veilig daar in konde komen.

Tweede getuige weet van het gevraagde niet als zulks niet gesien hebbende.

Derde getuige zegt de deur te hebben helpen losmaken opdat Hendrik Vrieling die aldaar woonde veilig daar in konde komen.

Vierde getuige zegt dat zijn broeder de deur heeft helpen losmaken opdat Hendrik Vrieling die aldaar woonde veilig daar in konde komen.

En heeft getuige niet gesien dat Berend en Hendrik Vrieling destijds toen zij uit de handen van de boer

Daalwijk en zijn zwagers kwamen zeer bloeden ?

Zegt eerste getuige wel gesien te hebben dat Berend en Hendrik Vrielink destijds toen zij uit de handen van de boer Daalwijk en zijn zwagers kwamen zeer bloeden.

Tweede getuige zegt ja, het gevraagde in deesen wel gesien te hebben.

Derde getuige zegt ja, het gevraagde in deesen wel gesien te hebben.

Vierde getuige zegt ja, het gevraagde in deesen wel gesien te hebben.

Ik Wilhelm Jalink j.u.dr. en wegens Hooger Overigheid Verwalter Rigter van Kedingen certificere mits deesen dat na voorgaande wettige citatien voor mij en assessoren G. ter Marsch en G.J. Meiling in indicio erschienen zijn de voornoemde vier getuigen en dat deselve na erinneringe van de zwaare straffe des meineds op voorestaande vraagarticulen onder plegtigen eede tot God almachtig gedeponereerd hebben so als onder deselve staat geregistreerd.

Des ten oirconde hebbe ik verw. rigter voornoemd deese getekend en gesegeld.

Actum Goor den 7 oct. 1890. Wilhelm Jalink verw. rigter

Vraagarticulen om daarop ter instantie van Berend en Hendrik Vrielink nae voorgaande citatie en erinneringe van de zware straffe des meineds onder eede te hooren:

Gerrit Wichers

Ouderdom en verwantschap nae landregte te vragen ?

Verklaard getuige in het 18e jaar oud en onverwant te zijn.

Kent getuige niet seer wel de producenten Berend en Hendrik Vrielink en Lammert, Gerrit Jan en Gerrit Daalwick alle in Herike gerigts Kedingen woonachtig ?

Verklaard getuige de bij desen tweeden articul gevraagde personen wel te kennen.

Is getuige niet present geweest op het turfmaal dat de weduwe van Hendrik Jalink op den 24 november des jaars 1788 (*nb moet zijn 1787*) aan het huys van Eertink in Herike heeft gegeven en waaren in den vorigen articul genoemde personen aldaar ook niet tegenwoordig ?

Verklaard getuige dat hij voor twee jaaren geleden in de tijd van het rogge sayen geweest is aan het huys van Eertink in Harke wanneer aldaar door de weduwe Jalink een turfmaal gegeven wierd en dat toen aldaar ook waaren die bij den voorgaanden tweden articul gevraagde personen.

Heeft getuige dan niet wel gehoord dat de Daalwickkers hiervoren genoemd in het huys van Eertink zich seer getierd hebben en geroepen "schrik van Harike" ?

Verklaard getuige toen wel gehoord te hebben dat de Daalwickker aan het huys van Eertink veel leven maakten en moetwillig waaren en dat Gerrit Jan Daalwick riep schrik van Herike.

Weet getuige dan ook niet seer wel dat Lammert, Gerrit Jan en Gerrit Daalwick enigen tijd voor Berend en Hendrik Vrielink uyt het huys van Eertink sijn gegaan ?

Verklaard getuige wel te weten dat Lammert, Gerrit Jan en Gerrit Daalwick toen enigen tijd voor Berend en Hendrik Vrielink uyt het huys van Eertink sijn gegaan.

Is getuige niet met en neffens Berend en Hendrik Vrielink uyt het huys van Eertink met meer andere personen nae huis gegaan en heeft kort of dicht bij de producenten gegaan ?

Verklaard getuige dat hij toen met Berend en Hendrik Vrielink uyt het huys van Eertink is gegaan met meer anderen en dat hij getuige toen gegaan heeft tegen Berend Vrielink.

Toen getuige met dat gezelschap over den gemenen weg ging en gekomen was bij of agter de schoppe van Vinkers kwam toen Gerrit Daalwick niet hun tegemoet gaan en vroeg aan Berend Vrielink hebt gij rusie gehad aan Eertink en toen Berend Vrielink daarop antwoorde neen daar weet ik niet van, zegde hij Gerrit Daalwick toen daar niet op dan kunt gij met mij te gang komen of diergelijke woorden ?

Verklaard getuige dat toen hij met dat gezelschap over de gemene weg ging haar toen tussen de schoppe en het huys van Vinkers is tegengekomen Gerrit Daalwick welke aan Berend Vrielink vroeg of hij rusie gehad hadde aan Eertink, waarop Berend Vrielink antwoorde dat hij daar niet van wist, dog of Gerrit Daalwick daarop gezeyd heeft dan kunt gij met mij aan de gang komen, weet getuige niet meer.

Liep Gerrit Daalwick daarop nae enige woordenwisseling met Berend Vrielink gehouden te hebben niet weer terug ?

Verklaard getuige dat Gerrit Daalwick nae dat hij met Berend Vrielink gesproken hadde wederom terug is

gegaan tussen de schoppe en het hekke.

En kwam Gerrit Daalwick kort daarop niet weer terug nae producenten en hun geselschap en bij sig hebbende zijn zwager Lammert en broeders Gerrit Jan en Hendrik ?

Verklaard getuige dat Gerrit Daalwick toen kort daarop weder terug is gekomen hebbende bij zig sijn zwager Lammert en broeders Gerrit Jan en Hendrik.

En heeft getuige toen niet gesien dat dese in den vorigen articul genoemde personen twee op Berend en twee op Hendrik Vrieling aanvielen en hun in den sloot van Wissinks gaarden smeten ?

Verklaard getuige wel gesien te hebben dat Gerrit Jan Daalwick met nog eene die niet weet te noemen, Berend Vrieling aangrepen en in den sloot smeten gelijk ook wel gesien heeft dat Hendrik Vrieling eerst aangegrepen wierd door Hendrik Daalwick, als mede dat er toen meer nae toeliepen sonder te weten wie dat al waaren.

Toen Berend en Hendrik Vrieling weer uyt de handen van de Daalwicks hiervoren genoemd uyt den sloot kwamen heeft getuige toen niet duidelijc gesien dat zij beide Berend en Hendrik Vrieling zeer bloededen ?

Verklaard getuige dat Berend en Hendrik Vrieling voort nae dat zij uyt den sloot en onder de handen van de Daalwicks hiervoor genoemd quamen, aan het huys van Vinkers sijn gegaan alwaar getuige toen wel gesien heeft dat zij bloededen.

Weet getuige niet zeer wel dat Berend en Hendrik Vrieling gedurende dese slagerije eenige schreedden van malkander sijn geweest zoo dat het onmogelijc was dat sij sig onderling kunnen geslagen of gekwetst hebben ?

Verklaard getuige zeer wel te weten dat gedurende de slagerije Berend en Hendrik Vrieling wel meer dan twee of drie treden van malkander waaren en dat het toen ook niet moogelijc was dat dese sig onderling zouden kunnen slaan.

Ik Gerhard Wolter Westerlo j.u.dr. vanwege sijn Doorlugtige Hoogheyd den Heere Prince van Orange en Nassau Erfstadhouder capitain en admiraal generaal deser provincie van Overijssel Rigter van Borne, doe cond certificerende hier mede voor de waarheyd dat voor mij en assessoren Gerrit ter Bekke en Jan Gerritsen in den gerigte gecompareerd ende erschienen is de aan het hoofd deses genoemde getuige Gerrit Wichers en heeft nae voorgegane citatie ter instantie van Berend en Hendrik Vrieling, erinneringe van de zwaare straffe des meineds en daarop in forma gepresteerden eede articulatiën en zo als onder ieder dit vorenstaande vraagarticulen in het breede geregistreerd staat, gedeponereert ende verklaard.

In waarheyds oirconde heb ik richter voornoemt dese gegeven onder mijn hand en zegel.

Actum Borne den 8 october 1790. G.W. Westerlo

Vraagartikelen om daarop ter instantie van Berend en Hendrik Vrieling na voorgane wettige citatie en erinneringe van de straffe des meineds onder eede gerichtelijc te verhoren:

Hendrik Eertink

Jan Eertink

Ouderdom en verwandschap van getuigen ?

Verklaard eerste getuige Hendrik Eertink ruim 50 jaaren oud en tot producenten onverwant te sijn.

Tweede getuige Jan Eertink verklaard een veertig jaaren oud en tot producenten onverwant te sijn.

Getuigen reeds te voren ter instantie van producenten condschap hebbende gegeven over het gene tusschen de Daalwicks en producenten ter gelegenheid van een turfmaal ten hunnen huise gehouden op den 24 november 1787, bij het huys van Vinkers was voorgevallen zullen nu nader verklaren of het niet 's nagts ongeveer om twaalf uren geweest is toe de producenten bij het huys van Vinkers ter dier tijd sijn aangerand en geslagen ?

Verklaard eerste getuige dat het 's nagts ruim twaalf uren zal sijn geweest toen producenten bij het huys van Vinkers ter gemelder tijd sijn aangerand en geslagen.

Tweede getuige zegt ja, dat hij denkt dat het wel twaalf uren des nagts geweest is toen producenten bij het huys van Vinkers ter gemelder tijd sijn aangerand en geslagen.

Of het Vinkers niet ongeveer 400 passen van het Eertink af is ?

Verklaard eerste getuige dat hij die weg van het Eertink nae het Vinkers niet getreden heeft en dat de passen niet weet, maar dat men in een pijp tabak rookens die wel heen en weer kan gaan.

Tweede getuige verklaard dat hij denkt dat om de vierhondert passen zal te doen zijn dat het Vinkers van het Eertink af is.

En of het Daalwig niet ongeveer een half uur van het Eertink ligt ?

Verklaard eerste getuige dat het om een half uurtjen loopt dat het Daalwig van het Eertink ligt.

Tweede getuige verklaard dat het Daalwig ongeveer een half uur van het Eertink af ligt.

Woonde de eerste producent Berend Vrieling ter dier tijd niet op het erve Vrieling ?

Verklaard eerste getuige dat de eerste producent Berend Vrieling ter dier tijd op het erve Vrieling woonde.

Tweede getuige verklaard ja, dat de eerste producent Berend Vrieling ter dier tijd op het erve Vrieling woonde.

En moest hij om van het Eertink nae het Vrieling te gaan niet langs het Vinkers gaan ?

Verklaard eerste getuige ja, dat was de rechte weg.

Tweede getuige verklaard ja, daar gaat de weg langs.

Loopt de weg van het Eertink naar het Daalwig ook niet langs het Vinkers ?

Verklaard eerste getuige dat men die kan gaan zo wie wil.

Tweede getuige verklaard ja, dat die weg van het Eertink na het Daalwig ook langs het Vinkers door den Harker esch heen loopt.

Scheidt de weg van het Eertink nae het Vrieling en naar het Daalwig zich bij het Vinkers niet af zodat vandaar een afzonderlijke weg voor het Vrieling en een andere naar het Daalwig loopt ?

Verklaard eerste getuige dat hij niet weet dat de weg van het Eertink na het Vrieling en Daalwig zig bij het Vinkers afscheid, maar wel dat er een mestweg den esch en bij het Vinkers van de gemeene weg afscheid die men ook na de Daalwig kan gaan.

Tweede getuige verklaard ja, dat de weg van het Eertink naar het Vrieling en naar het Daalwig zig bij het Vinkers afscheid zodat vandaar een afzonderlijke weg naar het Vrieling en een andere naar het Daalwig loopt.

Ik Wilhelm Jalink j.u.dr. en wegens Hooger Overigheid Verwalter Rigter van Kedingen certificeere mits deezen dat op de door twe gedaene citatien voor mij en assessoren Jannes te Meerman en Derk NIjhuis in indicio erschienen zijn Hendrik en Jan Eertink. En dat dezelve na erinneringe van de zwaare meineeds straffe onder plegtigen eede op voorenstaande articulen hebben gedeponoord invoegen als onder dezelve staat geregistreerd.

Des ten oirconde hebben deeze gegeven onder mijn hand en zegel.

Actum Goor den 2 jann. 1794. Wilhelm Jalink verw. rigter